

BETA VERZIA

SASKA - PROGRAM 2023

EKONOMICKÉ REZORTY

VEREJNÉ FINANČIE - HOSPODÁRSTVO - DOPRAVA A VÝSTAVBA
PÔDOHOSPODÁRSTVO A ROZVOJ VIDIEKA - ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

SASKA

SLOBODA A SOLIDARITA

1. Verejné financie

UDRŽATEĽNOSŤ VEREJNÝCH FINANCIÍ

1. Znižovanie verejného dlhu

Hrubý dlh je tesne pod 60% HDP. Koncom roka 2023 tak zrejme bude nad všetkými sankčnými pásmami ústavného zákona o rozpočtovej zodpovednosti. Pre malú otvorenú slovenskú ekonomiku je to hraničná hodnota. V súbehu so starnúcou populáciou Slovenska, sa dlh stáva neudržateľným. Slovensku reálne hrozí, že nebude mať financie na vyplácanie vyšších než minimálnych starobných dôchodkov, alebo, že bude musieť zvýšiť daňovo-odvodové zaťaženie na úroveň, ktorá bude znamenať dlhodobé znižovanie až pokles hospodárskeho rastu a životnej úrovne oproti priemeru štátov EÚ.

Riešenie

Budeme presadzovať prebytkové rozpočty v dobrých časoch s vytváraním rezerv na zlé časy. Operatívny nástroj budú jednoročné výdavkové stropy¹, bez akýchkoľvek výnimiek počas celého volebného obdobia. Výdavkové stropy aj dlhová brzda² by mali byť "zapnuté" bez ohľadu na politický cyklus³.

Podporíme zmysluplné zmeny Ústavného zákona o rozpočtovej zodpovednosti (prechod na čistý dlh, zapracovanie výdavkových limitov, neuplatňovanie výnimiek, prepracovanie sankcií, prijatie daňovej brzdy).

2. Využitie nadpríjmov na znižovanie verejného dlhu

Drvivá väčšina daňových nadpríjmov sa využíva na financovanie nových výdavkov. Je to v príkrom rozpore s pravidlami rozpočtovej zodpovednosti. Dlhodobá udržateľnosť verejných financií je podľa Rady pre rozpočtovú zodpovednosť "v pásme vysokého rizika". Nečakane vysoké príjmy verejných financií pritom nevyužívame prioritne na zníženie dlhu, ale na nové obligatórne (pre štát dlhodobo záväzné) výdavky. Daňové nadpríjmy tým riziko zvýšenia verejného dlhu neznížia, ale naopak, paradoxne, zvýšia ho.

Riešenie

Vyššie než plánované daňové príjmy⁴ sa prioritne použijú na zníženie verejného dlhu. V prípade priaznivého očakávaného dlhodobého opakovaného trendu zvýšených príjmov, sa významná časť nadpríjmov použije na zníženie daní.

---

¹ Výdavkové stropy sú hlavným operatívnym rozpočtovým nástrojom na zabezpečenie dlhodobej udržateľnosti verejných financií. Stanovuje sa ako suma vyjadrená v eurách na každý rok volebného obdobia vlády, ktorá určuje maximálnu úroveň výdavkov, ktorú by vláda nemala v danom roku prekročiť.

² <https://www.rrz.sk/dlhovabrzda/>

³ Vypnutie dlhovej brzdy pri výmene vlády dáva novej vláde možnosť neurobiť nepopulárne opatrenia hneď. Možnosť odkladu na neskôr veľmi často v politickej realite znamená odklad na neurčito.

⁴ Za plánované daňové výnosy považujeme údaje zo schváleného štátneho rozpočtu na príslušný rok.

DAŇOVÝ SYSTÉM

3. Rovná daň 19 %

Daňový systém je komplikovaný, s množstvom (neprehľadných) výnimiek.⁵

Riešenie

Opäť zavedieme rovnú daň⁶, najviac na úrovni 19 % s minimom výnimiek⁷. Súčasne zavedieme každoročnú valorizáciu odpočítateľnej položky a iných položiek, ktoré znižujú daňový základ.

Rovná daň zjednoduší a zlepší podnikateľské prostredie a motiváciu, čo umožní zvýšiť zamestnanosť, znížiť výdavky na sociálnu sieť a vytvorí predpoklady na ďalší hospodársky rast. Benefitom bude tiež zníženie výdavkov na verejnú správu – nebude potrebné kontrolovať tak zložitý daňový systém s mnohými výnimkami.

4. Boj s daňovým podvodom

V posledných rokoch sa daňová medzera výrazne znížila⁸. Stále je však vyššia, ako je priemer krajín EÚ.⁹

Riešenie

Budeme pokračovať v striktnom boji proti podvodom na DPH. Získané zdroje budeme investovať do zníženia najškodlivejších daní.

5. Zastavenie zvyšovania daní

Slovensku od roku 2013 rástlo daňovo-odvodové zaťaženie najrýchlejšie z postkomunistických krajín. Nárastu daňového-odvodového zaťaženia nezodpovedá kvalita poskytovaných verejných služieb.

Súčasný daňový mix Slovenska nie je optimálny. Príliš zaťažuje ekonomické aktivity, rezervy má v zdanení znečistenia životného prostredia a škodlivej spotreby. Slovensko dlhodobo neoptimalizovalo svoj daňový mix. Jediná "optimalizácia" bola zvyšovanie sadzieb.

Riešenie

Nepodporíme žiaden návrh, ktorý by spôsobil zvýšenie celkového daňovo-odvodového bremena. Aktuálnu úroveň považujeme za maximálnu akceptovateľnú. Rozumným spôsobom a na základe analýz však pripúšťame zmenu daňového mixu smerom k spotrebným, prípadne ekologickým daniam a menej zaťažíme aktivitu. Výsledné daňové zaťaženie však musí byť nižšie ako pôvodné.

---

⁵ <https://www.pwc.com/sk/sk/publikacie/dane-do-vrecka-2021.html>

⁶ daň z príjmu fyzických osôb a daň z príjmu právnických osôb

⁷ vplyv na saldo verejnej správy v roku 2023 -350 mil eur, v roku 2024 -367mil eur, rok 2025 -398 mil eur

⁸ <https://opendata.financnasprava.sk/opendata/show/danova-medzera-na-dph-casovy-vyvoi#close>

⁹ EK: VAT gap in the EU, Report 2022

6. Daňová brzda

Podiel verejných výdavkov na HDP v posledných rokoch výrazne rastie, pričom nárast sa adekvátne neprejavil v lepších službách štátu pre občana. Vládne výdavky po odoznení kríz neklesli a tlak na zvyšovanie daní je stále silnejší.

Riešenie

Budeme presadzovať schválenie daňovej brzdy. Daňová brzda zadefinuje maximálnu výšku verejných výdavkov¹⁰ (ako percento z HDP) a kalendár krokov na ich postupné znižovanie na optimálnu úroveň¹¹.

7. Zrušenie dane z poistenia

Vysoké zdanenie poistného sektora bráni jeho rozvoju, znižuje sa konkurencia, čo má negatívne dôsledky na krytie rizík občanov i firiem¹². Škody, ktoré vzniknú v situáciách, ktoré nie sú kryté poistením, často spôsobujú vážne problémy dotknutým subjektom. Nezriedka na ich odstránenie prispieva štát. Škody v situáciách, ktoré sú kryté poistením, zvyknú mať miernejšie dopady. Namiesto podpory teda štát zodpovedný prístup trestá špeciálnou daňou.

Riešenie

Zrušíme daň z poistenia¹³. Je nesprávne, ak vláda prostredníctvom špeciálnej dane¹⁴ sankcionuje finančne zodpovedné správanie občanov a firiem spočívajúce vo vlastnom zabezpečení sa prostredníctvom poistenia.

8. Postupný prechod k slobodnému odpisovaniu majetku

Na Slovensku je veľmi dlhá doba odpisovania majetku (pri budovách až 40 rokov). Okrem toho sa pri odpisoch nezohľadňuje časová hodnota peňazí, čo spôsobuje, že firmy si reálne neodpočítajú celkovú cenu investície. Na Slovensku si kvôli dlhej dobe odpisovania budov do nákladov podnikateľa efektívne dajú len 54,8 % z ceny investície¹⁵. To demotivuje firmy investovať, čo má za následok nižšiu produktivitu, a tým pádom aj nižšie mzdy.

---

¹⁰ Daňová brzda definuje fixné percento z HDP, ktoré na začiatku bude na aktuálnej úrovni, ale bude postupne klesať z aktuálnej výšky na cieľovú hodnotu v horizonte 10-20 rokov. Cieľová hodnota by mala vychádzať napr. z priemeru (prípadne mediánu) TOP 5 krajín s najnižším daňovo-odvodovým zaťažením v rámci krajín OECD/EÚ.

¹¹ Každých 5 rokov sa prehodnotí efektívnosť verejnej správy. Podľa výsledkov sa môže zmeniť cieľová hodnota.

¹² <https://www.opoistenie.sk/poistny-trh/vysledky-spolocnosti/poistny-trh-vlani-klesol-viac-v-nezivotnom-poistenie-co-ukazuju-vysledky-nbs/>

¹³ Zákon č 213/2018 Z. z. o dani z poistenia. Zákon zaviedol zdanenie neživotného poistenia a vybraných typov pripoistenia k životnému poisteniu vo výške 8 %. Realita je taká, že poisťovne v plnom rozsahu premietli túto daň do poistného.

¹⁴ Podľa možností verejných financií zrušíme aj ďalšie škodlivé sektorové dane, ktoré znevýhodňujú tieto sektory, napríklad dane regulovaných subjektov.

¹⁵ Daňovník si môže svoj majetok odpisovať postupne v nasledujúcich rokoch po jeho nadobudnutí, a to tak, že každý rok si odpíše rovnakú časť (napríklad jednu dvadsatinu) jeho nominálnej nadobúdajúcej hodnoty. Táto odpisovaná suma však má kvôli inflácii a stratenej príležitosti zo zhodnotenia disponibilných zdrojov (stratenej pre nižšie odpisy, a teda vyšší daňový základ a zaplatenú daň) každý ďalší rok nižšiu hodnotu. Súčasná hodnota odpisovaných platieb je preto výrazne nižšia, než je pôvodná nadobúdajúca hodnota odpisovaného majetku, pričom tento rozdiel rastie s dobou odpisovania.

Viac informácií na: https://taxfoundation.org/publications/capital-cost-recovery-across-the-oecd/#_ftnref5

Riešenie

Pre právnické osoby postupne skrátime doby odpisovania tak, aby sme postupne smerovali k stavu, v ktorom si daňovník slobodne rozhodne, kedy chce majetok odpisovať. Začneme skrátením doby odpisovania budov.

9. Flexibilnejší odpočet daňovej straty

Pravidlá odpisovania daňovej straty¹⁶ sú na Slovensku príliš obmedzujúce v porovnaní s inými krajinami EÚ.

Riešenie

Zavedieme možnosť odpočtu daňovej straty za posledných 5 rokov bez obmedzenia na jednotlivé roky¹⁷. To podporí investície a následne aj hospodársky rast.

10. Zrušenie platenia zdravotných odvodov zo ziskov z kryptomien

Kryptomeny sú na Slovensku zdaňované viac, než je bežné v okolitých štátoch. Tým verejné financie prichádzajú o príjmy.

Riešenie

Znížime zdanenie kryptomien - zrušíme platenie zdravotného odvodu¹⁸ z príjmov z kryptomien.

11. Zvýšenie hranice povinnej registrácie za platiteľa DPH

Hranica povinnej registrácie za platiteľa DPH¹⁹ je nízka (49 790 eur). V Česku platí hranica povinnej registrácie od približne 80 tisíc eur. Právo EÚ umožní zvýšiť túto hranicu od 1. januára 2025 na 85 tisíc eur²⁰. Relatívne nízka hranica na Slovensku znižuje konkurencieschopnosť našich malých podnikateľov.

Riešenie

Zvýšime hranicu povinnej registrácie za platiteľa DPH na 75 000 eur. Od 1. januára 2025 zvýšime na 85 000 eur.

---

¹⁶ §30 Zákona č. 595/2003 Z. z.

¹⁷ po vzore ČR. <https://financnenoviny.com/novelizovany-institut-odpocutu-danovej-straty/>

¹⁸ Platí do zavedenia Odvodového bonusu.

¹⁹ Povinnú registráciu tuzemských zdaniteľných osôb upravuje § 4 ods. 1 zákona o DPH v nadväznosti na dosiahnutie obratu definovaného v § 4 ods. 7 zákona o DPH.

²⁰ Od 01.01.2025: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=celex:32020L0285>

EFEKTÍVNOSŤ VEREJNEJ SPRÁVY

12. Efektívne vynakladanie verejných zdrojov

V rozhodovaní politikov výrazne chýba dôraz na efektívnosť vynakladania verejných zdrojov. Synonymom celého volebného obdobia sa stali opakované "atómové bomby", pretláčané zo dňa na deň, bez zásad hodnoty za peniaze.

Riešenie

Zvýšime dôraz na efektívnosť verejných politik tým, že:

- Rozšírime úlohu ÚHP aj na posudzovanie efektívnosti verejných politik²¹.
- Budeme požadovať spätné hodnotenie investičných odporúčaní ÚHP. Aby sa overilo, či ciele a základné ukazovatele (napríklad zvýšenie počtu cestujúcich v železničnej doprave) boli skutočne naplnené.
- Stanovisko ÚHP a revízia výdavkov budú povinnou súčasťou rozpočtových kapitol.

13. Kľúčové ukazovatele výkonu verejnej správy

Efektívnosť verejnej správy je nízka. Podľa odhadov OECD je kvalita inštitúcií hlavným dôvodom ekonomického zaostávania Slovenska²².

Riešenie

Zvýšime efektívnosť verejnej správy pomocou merania a zverejňovania „KPI“ (kľúčových ukazovateľov výkonu). Každému ministerstvu zadefinujeme základné ukazovatele výkonu²³ a budeme ich merať.

14. Zmena daňového mixu pre financovanie samospráv

Jednostranná viazanosť samospráv (obcí i VÚC) len na výnos dane z príjmu fyzických osôb (DPFO) kriví motivácie samospráv, nezaručuje stabilné financovanie a spôsobuje pnutie vo vzťahu štátu a samospráv²⁴.

Riešenie

Zmeníme financovanie samospráv z financovania viazaného len na DPFO na financovanie viazané na širší mix daní²⁵, ktorý bude podobný daňovému mixu štátu. To prinesie vyššiu stabilitu i širší pohľad obcí na daňovú politiku štátu. Štát a samosprávy budú mať podobné záujmy a vyššiu šancu vytvoriť synergický celok.

²¹ Zabezpečíme, aby analytici z Útvoru hodnoty za peniaze mali operatívny prístup k dátam od jednotlivých rezortov tak, aby mohli dôsledne kontrolovať efektívnosť vynakladania verejných financií.

²² [https://one.oecd.org/document/ECO/WKP\(2018\)30/En/pdf](https://one.oecd.org/document/ECO/WKP(2018)30/En/pdf)

²³ napr. odvrátiteľná úmrtnosť (ministerstvo zdravotníctva), regionálne rozdiely (ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie)

²⁴ Pri výraznej viazanosti samospráv na jedinou daň - daň z príjmu fyzických osôb (DPFO), akékoľvek jej úpravy (daňový bonus, nezdaniteľná časť, výnimky, zníženie sadzby) spôsobujú okamžitý dosah na financovanie samospráv. Preto daňový mix, veľmi podobný daňovému mixu štátu, je základom akejkoľvek reformy štátu i samospráv. Posledné roky jasne ukázali esenciálnu úlohu samospráv vo fungovaní krajiny a zároveň kontraproduktívnosť rozporov medzi centrálnou a samosprávnou úrovňou riadenia.

²⁵ Financovanie samospráv tak bude naviazané na výber všetkých "veľkých" daní - DPH, DPPO, DPFO.

15. Fiškálna decentralizácia

Obce nie sú dostatočne motivované vytvárať podmienky pre ekonomické aktivity na svojom území a priťahovať tak domácich a zahraničných investorov na svoje územie. Základ príjmov obcí totiž tvoria financie pochádzajúce zo štátneho rozpočtu, nie z daní obyvateľov a firiem na území obcí. Podľa štúdie OECD Slovensko nedostatočnou fiškálnou decentralizáciou stráca najviac spomedzi unitárnych krajín OECD.²⁶

Takáto mimoriadne nízka motivácia samospráv je jednou z príčin veľkých regionálnych rozdielov na Slovensku, ako aj jednou z príčin pomalšieho hospodárskeho rastu.²⁷

Riešenie

Prehodnotíme financovanie obcí a miest tak, aby časť ich daňových príjmov tvorili dane z ekonomických aktivít realizovaných na ich území²⁸ a z daní z príjmov občanov žijúcich na tomto území. Aj v prípade obcí a miest sa musí ekonomická aktivita oplácať.

Navrhujeme postupné 4-ročné zvyšovanie motivácie pre obce i mestá²⁹:

- 1.rok motivačná zložka 2% DPFO a 2% DPPO vybraných v území obce
- 2.rok motivačná zložka 4% DPFO a 4% DPPO vybraných v území obce
- 3.rok motivačná zložka 6% DPFO a 6% DPPO vybraných v území obce
- 4.rok motivačná zložka 8% DPFO a 8% DPPO vybraných v území obce

FINANČNÉ TRHY

16. Reverzné hypotéky

Mnohí starší obyvatelia Slovenska majú väčšinu svojho majetku viazaného v nehnuteľnosti, v ktorej bývajú. Zároveň im kvôli nízkym dôchodkom a nízkym úsporám chýbajú finančné prostriedky na dôstojný život po odchode do dôchodku.

Riešenie

Vytvoríme legislatívne prostredie na poskytovanie reverzných hypoték³⁰, pričom ochrana spotrebiteľa bude na prvom mieste. Umožníme poskytovanie reverzných hypoték iba bankovým domom, ktoré majú licenciu na poskytovanie hypoték a zavedieme transparentný rámec ich porovnania a poskytovania.

---

²⁶ OECD: Fiscal federalism 2014

²⁷ Bartolini, D., S. Stossberg and H. Blöchliger (2016), Fiscal Decentralisation and Regional Disparities, OECD Economics Department Working Papers

²⁸ územné dane sa identifikujú podľa PSČ na priznaní

²⁹ Obdobne bude upravené aj financovanie VÚC tak, aby aj vyšší územný celok mal podiel na príjmoch štátu z ekonomickej aktivity na svojom území.

³⁰ Reverzná hypotéka je hypotekárny úver obvykle zabezpečený nehnuteľnosťou určenou na bývanie, ktorý umožňuje dlžníkovi prístup k hodnote nehnuteľnosti nezaťaženej iným úverom alebo zábezpekou. Pôžičky sa zvyčajne poskytujú starším majiteľom nehnuteľností a najčastejšie sú vyplácané jednou sumou alebo v postupných splátkach. Reverzné hypotéky umožňujú starším osobám prístup k hodnote zafixovanej v nehnuteľnosti bez toho, aby ju museli odpredať a opustiť.

17. Rodinné investovanie

Množstvo investičných špecialistov "na voľnej nohe" dnes funguje v šedej zóne, nakoľko legislatívny rámec umožňujúci spravovať peniaze čo i len najbližším príbuzným vyžaduje vytváranie neprimerane zložitých a nákladných štruktúr.

Riešenie

Umožníme úzkej skupine investorov s rodinnými väzbami investovať jednoduchším spôsobom bez nutnosti vytvárania administratívne a finančne zložitých fondov tým, že znížime limity pre investovanie do alternatívnych investičných fondov s tzv. malou licenciou³¹.

18. Vyhodnotenie prínosov pravidiel v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí

Neustále sa sprísňujúce pravidlá v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu (AML, anti money laundering) sú pre finančný sektor finančne čoraz náročnejšie a pre zákazníka prinášajú zásahy do súkromia a veľa byrokracie. Chýbajú kvalitné analýzy, ktoré by dokazovali, že dosiahnuté prínosy kompenzujú stále sa zvyšujúce náklady³².

Riešenie

Budeme veľmi zdržanliví pri prijímaní ďalších sprísnení AML pravidiel. Budeme na Slovensku aj na úrovni EÚ presadzovať dôsledné vyhodnotenie prínosov politiky AML pri každej snahe sprísňovať pravidlá. Prínosy musia jasne prevýšiť náklady s nimi spojené.³³

19. Retailové dlhopisy

Občania nemajú jednoduchú možnosť ako participovať na financovaní štátu. Občania sa v súčasnosti nemôžu podieľať na primárnom úpise, t.j. pri vydaní dlhopisov pred ich uvedením na burzu. Dostávajú sa tak do nevýhody, pretože po uvedení na burzu je cena už menej výhodná ako pri primárnom úpise.

Riešenie

Umožníme predaj retailových dlhopisov³⁴ občanom. Občania sa budú môcť podieľať na primárnom úpise slovenských štátnych dlhopisov. Pre občanov táto možnosť prináša alternatívu k bankovým vkladom³⁵.

---

³¹ Znížime minimálnu investíciu do AIF fondov na 50 tisíc eur a umožníme vstup do fondu obmedzenému množstvu investorov z kategórie rodina a priatelia. Zvýšime maximálny majetkový podiel menších investorov na čistej hodnote verejne ponúkaného AIF z 20 % na 40 %.

³² https://eugenjurzyca.sk/wp-content/uploads/2022/09/BonkoL_Boj-proti-praniu-spinavych-penazi-v-EU_FINAL.pdf

³³ Samozrejme sme proti praniu špinavých peňazí, aj proti terorizmu. To ale neznamená, že boj proti nim môže byť neefektívny. Ani futbalový rozhodca neukončuje zápasy v prvej minúte hry, aby zabránil hrubým faulom.

³⁴ Retailové dlhopisy sú vydávané viacerými podobnými krajinami EÚ, napr. Česká republika, Chorvátsko a Maďarsko.

³⁵ <https://www.teraz.sk/spravy/analiza-tyzdna-slovaci-su-v-podie/661032-clanok.html>

20. Moderná regulácia SICAV fondov

Slovensko z dôvodu nedostatočnej a zastaranej legislatívy v oblasti SICAV fondov³⁶ (investičný fond s premenlivým základným kapitálom) prichádza o množstvo zdrojov, investícií a aj daňových príjmov, ktoré sa presúvajú do štátov, v ktorých je ich regulácia na modernej úrovni.

Riešenie

Presadíme zákon o investičných spoločnostiach po vzore Českej republiky. Občanom to prinesie viac investičných príležitostí na Slovensku a zvýšia sa šance na to, aby sa viac investovalo aj priamo do rozvoja slovenského hospodárstva.

HOTOVOSŤ

21. Ochrana hotovosti

Technologické a spoločenské zmeny vedú k postupnému prechodu od fyzickej hotovosti smerom k bezhotovostnému platobnému styku. Viaceré štúdie³⁷ konštatujú, že zavedenie výhradne bezhotovostného platobného styku by malo negatívne dopady hlavne na starších ľudí, ľudí s nižšími príjmami a ľudí s určitými fyzickými a duševnými problémami.

Vo viacerých krajinách sa vlády a parlamenty začínajú zaoberať rizikami prudkého spontánneho prechodu k výhradne bezhotovostnému styku.³⁸

Riešenie

Presadíme ústavný zákon o ochrane hotovosti, ktorý zabezpečí dlhodobé zachovanie možnosti držania hotovosti.

22. Vyšší limit na platby v hotovosti

Maximálny limit na platby v hotovosti pre podnikateľov³⁹ je nízky⁴⁰. Deklarovaný cieľ zavedenia tohto limitu v minulosti, ktorým bola eliminácia daňových podvodov, sa nenaplnil.

Riešenie

Zvýšime strop na platbu v hotovosti⁴¹ pre podnikateľov na úroveň 15 000 eur⁴².

---

³⁶ Výhodou štruktúry SICAV je, že môže vytvárať podfondy s rôznymi investičnými stratégiami, čo je praktické najmä z byrokratického a povoloňacieho hľadiska.

³⁷ <https://www.accesstocash.org.uk/media/1087/final-report-final-web.pdf#page=45>

³⁸ <https://commonslibrary.parliament.uk/research-briefings/cbp-9453/>

³⁹ právnické osoby a fyzické osoby podnikatelia

⁴⁰ 5 000 eur

⁴¹ zákon č. 394/2012 Z. z. o obmedzení platieb v hotovosti

⁴² Fyzické osoby majú aj dnes limit 15 000 eur.

2. Hospodárstvo

PODNIKATEĽSKÉ PROSTREDIE

23. Zníženie daňovo-odvodového zaťaženia

Náš daňový systém bol naposledy konkurencieschopný v čase zavedenia rovnej dane. Odvtedy je neustále pod tlakom na ďalšie zvyšovanie daňovo-odvodového zaťaženia.

Riešenie

Zreformujeme daňovo-odvodový systém s cieľom zjednodušiť ho a znížiť, resp. aspoň ďalej nezvyšovať celkové finančné zaťaženie podnikania.⁴³

24. Rozhodovanie na základe analýz vplyvov na podnikateľské prostredie

Environmentálne opatrenia sa často zavádzajú bez dostatočného zváženia dopadov na podnikateľské prostredie a bez porovnania alternatív ako dosiahnuť stanovený cieľ.

Riešenie

Pri výbere nástrojov na ochranu životného prostredia budeme presadzovať, aby sa robili analýzy dopadov na podnikateľské prostredie, a aby sa vybrali tie opatrenia, ktoré dosahujú stanovené ciele, a zároveň preukázateľne čo najmenej poškodzujú podnikateľské prostredie.⁴⁴

25. Zjednodušenie povinností zamestnávateľov

Ak sa podnikateľ rozhodne stať zamestnávateľom a zamestnať prvého zamestnanca, týmto momentom sa na neho začína vzťahovať približne dvadsať zákonov a ďalších niekoľko desiatok nižších právnych noriem, ktoré mu ukladajú rôzne povinnosti. Slovensko má v porovnaní s krajinami OECD prísnu reguláciu zamestnávania.⁴⁵

Riešenie

Zjednodušíme prílišnú reguláciu⁴⁶ v oblasti pracovno-právnych vzťahov, zjednodušíme zamestnávanie a znížme náklady a byrokráciu, ktoré sú s tým spojené.⁴⁷

26. Znižovanie regulačnej záťaže

---

⁴³ Konkrétne návrhy sa nachádzajú v kapitole verejné financie a sociálne veci.

⁴⁴ Konkrétne návrhy sa nachádzajú v kapitole životné prostredie.

⁴⁵ OECD Employment Outlook 2020

⁴⁶ Analýzu súčasného stavu urobila napr. Slovak Business Agency:

https://www.sbagency.sk/sites/default/files/analiza_vybranych_zmien_v_pracovno-pravnej_legislative_a_ich_dopadov_na_msp.pdf

⁴⁷ Konkrétne návrhy na zlepšenie sa nachádzajú v kapitole sociálne veci.

Podnikatelia na Slovensku trpia vysokými regulačnými nákladmi, ktoré im spôsobujú zákony a iné predpisy. Celková prísnosť regulácií je podľa indikátorov OECD prísnejšia ako v priemere v krajinách OECD, čo znižuje konkurencieschopnosť slovenských podnikateľov.⁴⁸

Mechanizmus znižovania byrokracie a nákladov 1in2out⁴⁹ zatiaľ nedokáže dostatočne znižovať regulačné náklady podnikom, pretože obsahuje viacero výnimiek a neobsahuje žiadne tvrdé sankcie.

Riešenie

Posilníme mechanizmus na znižovanie byrokracie 1in2out odstránením výnimiek, ktoré oslabili jeho účinnosť. Po novom sa bude vzťahovať aj na zmenu daní a odvodov, na všetky poplatky a pokuty. Zavedieme sankcie za nedodržovanie mechanizmu tak, aby bol lepšie vymožiteľný.⁵⁰

27. Posúdenie vplyvu na podnikateľské prostredie aj pri poslaneckých návrhoch

Jedným zo spôsobov obchádzania mechanizmu na znižovanie byrokracie 1in2out sú poslanecké návrhy zákonov a pozmeňujúce návrhy, ktoré ním nie sú viazané. Poslanci tak môžu "beztrestne" zvyšovať regulačnú záťaž a poškodzovať podnikateľské prostredie. V parlamente je dnes možné pozmeňujúcim návrhom zvýšiť dane či inak poškodiť podnikateľov doslova v priebehu niekoľkých hodín a bez zváženia dôsledkov.

Riešenie

Zavedieme povinnosť posúdenia vplyvov aj pri poslaneckých návrhoch zákonov a pri poslaneckých pozmeňujúcich a doplňujúcich návrhoch.

Zavedieme povinnosť pripomienkového konania pri poslaneckých pozmeňujúcich a doplňujúcich návrhoch s vplyvom na podnikateľské prostredie.

28. Kilečká

Zákony a iné predpisy obsahujú príliš veľa starých regulácií, ktoré zbytočne obmedzujú podnikateľov, resp. im zvyšujú náklady, a pritom neprinášajú dostatočný verejný úžitok. Príkladom je archivácia niektorých dokumentov, vedenie evidencií či vykazovanie niektorých údajov, ktoré nikto nevyužíva.⁵¹

Riešenie

Budeme pokračovať v kilečkách^{52,53,54} a v reforme ex-post hodnotenia regulácií, aby sa urýchlilo čistenie zákonov od zbytočných povinností. Ministerstvo hospodárstva bude

---

⁴⁸ OECD Economic surveys: Slovak republic, 2022

⁴⁹ Pravidlo zlepšuje proces prijímania regulácií zavedením povinnosti predkladateľov nových regulácií vyčíslit finančný vplyv na podniky aj na občanov a povinnosti navrhnuť dvojnásobný pokles regulačnej záťaže vo finančnom vyjadrení.

⁵⁰ <https://www.economy.gov.sk/podnikatelske-prostredie/virtualny-ucet-predkladatelov?csrt=973023832321591929>

⁵¹ Kilečká sa ukázali ako dobrý nástroj na zlepšovanie zákonov a podnikateľského prostredia priamo na základe podnetov od podnikateľov a ich organizácií.

⁵² Kilečko 1: <https://www.mhsr.sk/podnikatelske-prostredie/opatrenia-na-zlepsenie-podnikatelskeho-prostredia/lex-korona-2020>

⁵³ Kilečko 2: <https://www.mhsr.sk/podnikatelske-prostredie/opatrenia-na-zlepsenie-podnikatelskeho-prostredia/kilecko-2>

⁵⁴ Kilečko 3: <https://www.mhsr.sk/podnikatelske-prostredie/opatrenia-na-zlepsenie-podnikatelskeho-prostredia/kilecko-3>

vykonávať aspoň jedno hĺbkové ex-post hodnotenie konkrétnej oblasti regulácie podnikania ročne. V roku 2024 vykonáme hĺbkové prehodnotenie povinností v oblasti BOZP, ktorá patrí k najväčším zdrojom regulačnej záťaže.

29. Priestor pre pripomienkovanie legislatívnych návrhov podnikateľmi

Rada vlády pre konkurencieschopnosť a produktivitu po odchode SaS z vlády de facto prestala fungovať, a podnikatelia tak nemajú dostatočný priestor na dialóg s vládou o výzvach v oblasti hospodárskej politiky.

Riešenie

Zabezpečíme, aby predkladatelia legislatívnych návrhov a iných vládnych dokumentov so závažnými dopadmi na podnikateľské prostredie mali povinnosť predložiť ich na rokovanie Rady vlády pre konkurencieschopnosť a produktivitu a až následne ich mohli predložiť na schválenie do vlády.⁵⁵

30. Ochrana pred gold-platingom

Pri preberaní práva EÚ často dochádza ku gold-platingu⁵⁶, teda k transpozícii smernice nad rámec jej minimálnych požiadaviek, pričom týmto dôjde ku zbytočnému regulačnému a mnohokrát aj finančnému zaťažaniu dotknutých subjektov. Gold-plating tak vytvára nielen nadbytočné náklady našim podnikom, ale zároveň ich robí menej konkurencieschopnými v rámci EÚ.⁵⁷

Riešenie

Zavedieme do praxe fungujúcu ochranu pred škodlivým gold-platingom. Budeme využívať porovnania transpozície smerníc a dobré príklady iných krajín, ktoré ukážu, ako je možné predpisy zjednodušiť a znížiť ich nákladnosť. Zavedieme sankcie pre ministerstvá, ktoré pravidlá nebudú dodržiavať.

31. Vzdelávanie k podnikaniu

Na Slovensku chýba integrácia rozvoja podnikavosti a inovatívnosti do vzdelávacieho systému napriek tomu, že ide o nevyhnutné predpoklady pre zvýšenie konkurencieschopnosti a miery rastu slovenskej ekonomiky.

V súčasnosti môžu študenti rozvíjať svoj talent v cvičných firmách či študentských spoločnostiach len na približne tretine stredných škôl. Zvyšok študentov takúto šancu nemá.

Riešenie

---

⁵⁵ <https://www.economy.gov.sk/podnikatelske-prostredie/rada-vlady-sr-pre-konkurencieschopnost-a-produktivitu>

⁵⁶ Autorský kolektív RÚZ: Analýza 10 najproblematickejších noriem z hľadiska Goldplatingu, 2019

⁵⁷ Zaviedli sme viacero nástrojov na predchádzanie gold-platingu, no členovia vlády ich dostatočne nedodržiavajú.

Budeme pokračovať v podpore inovátorov realizujúcich aktivity zamerané na rozvoj podnikavosti na školách od materských škôl cez základné a stredné školy až po vysoké školy.

Rozšírime fungovanie cvičných firiem na všetky stredné školy na Slovensku, na ktorých majú o to študenti záujem.

32. Pozitívne vnímanie podnikania

Chýba dostatočne pozitívne spoločenské vnímanie podnikania, ktoré priamo ovplyvňuje motiváciu študentov, mladých ľudí či ostatných nepodnikateľov začať nové podnikanie.

Riešenie

Budeme zvyšovať povedomie verejnosti o dôležitosti podnikania pre spoločnosť aj prostredníctvom prestížnej súťaže, ktorá bude vyhľadávať a oceňovať inovátorov, ktorí dokázali prísť s netradičnými riešeniami ekonomických a sociálnych problémov a zlepšiť tak kvalitu života na Slovensku.

33. Odstraňovanie bariér rodinného podnikania

Rodinné firmy sú aj na Slovensku dôležitou súčasťou ekonomiky. Majú špecifické problémy, z ktorých najdôležitejší je problém nástupníctva. Jeho nezvládnutie môže viesť až k zániku firmy, a tým k strate zdroja ekonomického rastu.

Riešenie

Spolu s ďalšími kompetentnými ministerstvami budeme pokračovať v odstraňovaní legislatívnych bariér pre rozvoj rodinného podnikania, napr. úpravou závetov, či doplnením chýbajúcich inštitútov do obchodného práva.⁵⁸

34. Odpredaj neperspektívnych obchodných podielov štátu

Historicky vlastní štát, jednotlivé ministerstvá aj samosprávy množstvo obchodných podielov, ktorých držba daňovým poplatníkom neprináša adekvátny efekt.

Riešenie

Štát by sa mal vzdať tých akcií, ktorých držanie nedáva ekonomický zmysel. Opatreniu bude predchádzať analýza doterajších výnosov štátu zo štátom vlastnených obchodných podielov, ako aj projekcia ich budúcich výnosov. Podiely, ktoré sú a budú pre štát zbytočnou príťažou, budú odpredané a z výťažku sa prioritne zníži dlhodobou neudržateľný verejný dlh Slovenska.⁵⁹

---

⁵⁸ Ministerstvo hospodárstva predložilo do medzirezortného pripomienkového konania Akčný plán na podporu rodinných podnikov, ktorý však kvôli nezhodám s MF SR a MPSVaR nepredložilo do vlády: <https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy/-/SK/dokumenty/LP-2021-566>

⁵⁹ Tam, kde ich držanie zmysel dáva, je potrebné odstraňovať prekážky aktívneho výkonu akcionárskych práv. Aktívny výkon tiež predpokladá angažovaných a odborne zdatných zástupcov, ktorí budú napr. schopní identifikovať spôsoby odtekania peňazí zo spoločností, ktoré majú slúžiť na výplatu dividend.

35. Susedský test

Slovensko stráca svoju konkurencieschopnosť v regióne.⁶⁰ Horšie podnikateľské prostredie v porovnaní so susedmi je pritom výrazne väčší problém, než v porovnaní so vzdialenými krajinami, keďže najperspektívnejší mladí ľudia a podnikatelia nemusia prekonať veľké bariéry, ak sa chcú presunúť zo Slovenska do susednej krajiny, v ktorej sa oplatí pracovať a podnikáť viac než u nás.

Riešenie

Ministerstvá a iní predkladatelia zmien predpisov budú v rámci Analýzy vplyvov na podnikateľské prostredie vykonávať Susedský test. Cieľom je mať najlepšie podnikateľské prostredie spomedzi susediacich krajín EÚ. Pri Susedskom teste sa porovná menená alebo zavádzaná regulácia podnikania so susednými krajinami a nastaví sa tak, aby sa na Slovensku podnikalo čo možno najľahšie spomedzi okolitých krajín.

ENERGETIKA

36. Nové zdroje elektrickej energie

Nástup elektromobilov v doprave, elektrifikácia U.S. Steel, ako aj všeobecná požiadavka na dekarbonizáciu energetiky bude znamenať v najbližších rokoch prudké zvýšenie dopytu po elektrine. Životnosť jadrových zariadení je však 60 až 80 rokov, pričom plánované odstavenie tretieho bloku atómovej elektrárne Bohunice je už v roku 2044, štvrtého o rok neskôr. V súčasnosti sa ukazuje, že v záujme Slovenska je produkovať adekvátny objem elektrickej energie na vlastnom území. To by nebolo možné bez dobudovania realizovaných, ako aj výstavby nových zdrojov.

Riešenie

Zabezpečíme adekvátny objem elektrickej energie aj v budúcnosti tým, že:

- Zvýšime dohľad pri dostavbe štvrtého bloku atómovej elektrárne Mochovce priamo na stavenisku a rovnako ako pri treťom bloku vyvineme politický tlak za účelom jeho dokončenia podľa plánovaného harmonogramu⁶¹;
- Využijeme právomoci vyplývajúce z 51 % podielu v Jadrovej energetickej spoločnosti Slovenska, a.s. a budeme aj naďalej podporovať prípravu projektu nového jadrového zdroja v lokalite Jaslovské Bohunice bez potreby priamej finančnej účasti štátu⁶².
- Politicky a legislatívne podporíme plánovanie a povoľovanie nového zdroja na výrobu elektriny na východnom Slovensku za účelom zabezpečenia stability dodávky elektriny na východnom Slovensku aj po zmene výrobných technológií U.S.Steel Košice na

---

⁶⁰ Do analýz vplyvov nových zákonov sme presadili doplnenie otázky ako prispieva zmena regulácie k cieľu Slovenska mať najlepšie podnikateľské prostredie spomedzi susediacich krajín EÚ. Ministerstvá tomu však neprikladajú dostatočnú dôležitosť.

⁶¹ predloženého väčšinovým akcionárom elektrární – konzorciom EPH a ENEL

⁶² Budeme presadzovať skúseného investora, ktorý preukázal schopnosť stavať jadrovú elektrárňu v sľúbenom termíne a rozpočte.

elektrické oblúkové pece, ako aj po príchode nových investorov (Volvo, Bosch) a po vzniku nových priemyselných parkov (Valaliky).

37. Pripájanie nových obnoviteľných zdrojov energie

Pri výstavbe nových obnoviteľných zdrojov energie ako najčastejšia požiadavka zo strany investorov a realizátorov nezaznieva finančná pomoc, ale potreba zjednodušovania procesov a taktiež transparentné pridelovanie kapacít na pripojenie⁶³.

Riešenie

Na základe hodnotenia efektívnosti zavedieme flexibilné uvoľňovanie kapacít na pripájanie nových zdrojov na výrobu elektriny, tepla alebo ich kombinácie. Lokálna výroba a následná spotreba energií bude uprednostnená všade tam, kde je to ekonomicky výhodné a technicky možné.

Určíme distribučným spoločnostiam povinne a verejne viesť poradovník projektov na pripojenie do sústavy za účelom zvýšenia transparentnosti procesu pridelovania kapacít.

38. Zdieľanie lokálne vyrobenej energie

Slovenské domácnosti pred energetickou krízou vynakladali na energie najväčšiu časť svojich príjmov spomedzi krajín EÚ, a to až 14,5 %, pričom realizované riešenia sa do značnej miery sústredili iba na finančné kompenzácie dopadov. Zníženie cien za energie je pritom možné realizovať aj ich vlastnou výrobou na mieste spotreby. Takému riešeniu stále bránia najmä technické bariéry.

Riešenie

Zavedieme pre bytové domy možnosť inštalácie zariadení na výrobu elektriny a následné rozpočítavanie spotreby jednotlivými koncovými odberateľmi v bytovom dome;

Za účelom zdieľania lokálne vyrobenej energie uľahčíme zriadenie energetických spoločenstiev a komunít vyrábajúcich energiu z obnoviteľných zdrojov.⁶⁴

39. Vyššia informovanosť spotrebiteľov

Nízka informovanosť, finančná gramotnosť a slabo zrozumiteľné fakturačné systémy prispievajú k tvorbe a rastu nízkopríjmových skupín trpiacich energetickou chudobou.

---

⁶³ Počas nášho pôsobenia na ministerstve hospodárstva sa nám začiatkom roku 2021 podarilo v spolupráci so štátnou spoločnosťou Slovenská elektrizačná prenosová sústava, a.s. ukončiť 7 rokov trvajúci stop-stav a uvoľniť tak novú kapacitu pre pripájanie variabilných zdrojov v objeme 407 MW (v roku 2022 bola táto kapacita navýšená o ďalších 170 MW). V rámci pridelovania týchto kapacít sme však narazili na problém procesu ich rezervácie a využitia.

⁶⁴ <https://www.energie-portal.sk/Dokument/energeticke-komunity-spolocenstva-cr-108834.aspx>

Riešenie

Zvýšime informovanosť spotrebiteľov tým, že:

- Zrealizujeme kampaň za účelom informovania verejnosti o možnostiach úspor energií, ako aj zvýšenia povedomia spotrebiteľov o ich právach;
- Zavedieme jednotný, prehľadný a pro-zákaznícky formát faktúr za energie;
- Uľahčíme možnosť zavedenia kreditných meracích systémov pre nízkopříjmové skupiny obyvateľov.

40. Efektívne využívanie financovania energetických projektov

Málo efektívne využívanie európskych zdrojov financovania⁶⁵, ako aj domáceho Environmentálneho fondu v prípade energetických projektov v súčasnosti vytvára nepríjemný a neodôvodnený tlak na štátny rozpočet. Slovensko tiež nevyužíva tieto fondy na to, aby ich čerpanie dostatočne podmienilo splnením podmienok výhodných pre celú spoločnosť. Takými sú napríklad zníženie energetickej náročnosti v podnikoch, ktoré ju majú vysokú či odstránenie skleníkových plynov z ovzdušia za čo najnižšiu cenu na 1 tonu CO₂. Efektívnosť využívania spomenutých fondov je znížená aj v dôsledku toho, že ich nepodporujeme na optimálne využitie lokálne významných obnoviteľných zdrojov (napríklad geotermálnu energiu).

Riešenie

Energeticky náročné podniky podporíme z prostriedkov Environmentálneho fondu za podmienky, že tieto zdroje nebudú využité na predĺženie energeticky zbytočne náročnej výroby, budú rozdeľované s merateľnými cieľmi (v súťaži vybrané projekty na odstránenie skleníkových plynov z ovzdušia za čo najnižšiu cenu na 1 tonu CO₂).

Pri podpore projektov zohľadníme aj ich dosah na rast koncovej ceny energií, pričom podmienkou bude žiaden, alebo iba minimálny vplyv.

Individuálne v rámci európskych finančných zdrojov požiadame o podporu energeticky lokálne významných projektov využívajúcich obnoviteľný zdroj, akým je geotermálna energia, pokiaľ sa preukáže ich efektívnosť v porovnaní s inými možnosťami získavania energie, zohľadňujúc najmä ich environmentálny prínos a zníženie závislosti od dovozu energetických nosičov zo štátov predstavujúcich pre nás bezpečnostnú hrozbu.

ZAHRANIČNO-OBCHODNÁ POLITIKA

41. Voľný medzinárodný obchod

Vo svetovej ekonomike narastá protekcionizmus a nacionalizmus, oba sú hrozbou pre slovenskú otvorenú ekonomiku.

Riešenie

---

⁶⁵ Plán obnovy, Modernizačný fond, Fond na spravodlivú transformáciu, štrukturálne fondy

Budeme podporovať voľný obchod a mnohostranné obchodné dohody na pôde medzinárodných organizácií. Budeme podporovať zblížovanie EÚ a USA v medzinárodnom obchode, budeme podporovať všetky snahy Európskej komisie rozširovať počet krajín a regionálnych zoskupení krajín, s ktorými má EÚ uzavreté zmluvy o voľnom obchode. A budeme sa rozhodne zasadzovať za reformu momentálne málo funkčnej Svetovej obchodnej organizácie (WTO), pretože medzinárodný obchod založený na pravidlách a ich vynucovaní je životne dôležitý pre malú slovenskú ekonomiku.

42. Odstraňovanie bariér pre slovenské firmy na vnútornom trhu EÚ

Slovenské firmy sa stále stretávajú s nedostatočne voľným prístupom ich výrobkov a služieb na trhy v iných krajinách EÚ, problémom je aj verejné obstarávanie, vrátenie DPH či vykonávanie živnostenského podnikania.

Riešenie

Pripravíme zoznam prekážok pre slovenských podnikateľov vo fungovaní vnútorného trhu EÚ a budeme presadzovať ich zrušenie na úrovni EÚ.⁶⁶

43. Efektívne riadenie ekonomickej diplomacie

Ekonomická diplomacia dnes nedosahuje požadované výsledky v podpore exportu a prílevu zahraničných investícií.

Sieť obchodných radcov (dnes ekonomických diplomatov) je pod ministerstvom zahraničných vecí a nie pod ministerstvom hospodárstva, resp. SARIO⁶⁷. V dôsledku toho nedostatočne reaguje na potreby ekonomiky a slovenských podnikateľov.⁶⁸

Riešenie

Po uskutočnení auditu činnosti obchodných radcov nastavíme na ich prácu kľúčové výkonnostné ukazovatele⁶⁹ a vrátíme riadenie siete späť do pôsobnosti ministerstva hospodárstva a SARIO.

44. Efektívne riadenie Eximbanky

Chýba dostatočné prepojenie medzi potrebami podnikateľských subjektov a nastavením nástrojov Eximbanky. Problémom je skutočnosť, že Eximbanka je v kompetencii ministerstva financií, ktoré však nemá v kompetencii export a investície slovenských podnikateľov a firiem.

---

⁶⁶ Podobný zoznam bariér pripravilo napr. Poľsko: <https://www.gov.pl/web/rozwoj-technologie/mr-przygotowalo-czarna-ksiege-barier-na-ktore-polskie-firmy-napotyka-w-panstwach-ue>

⁶⁷ Slovenská agentúra pre rozvoj investícií a obchodu

⁶⁸ Správa o stave malého a stredného podnikania v SR, 2022, podľa štatistických údajov Eurostatu.

⁶⁹ Pri zavádzaní konkrétnych zmien a systému výkonnostných ukazovateľov sa budeme inšpirovať dobrou praxou menších krajín EÚ v tejto oblasti, napr. Fínska či pobaltských krajín.

Riešenie

Zmeníme systém riadenia Eximbanky, vrátane zdieľania kompetencie za riadenie Eximbanky medzi ministerstvom financií a ministerstvom hospodárstva, tak, aby Eximbanka viac a pružnejšie reagovala na podnety podnikateľov.

EUROFONDY A PODPORA INVESTÍCIÍ

45. Kľúčový ukazovateľ výkonnosti

Zvýšenie prílevu priamych zahraničných investícií, ako nepriamy ukazovateľ kvality podnikateľského prostredia, v súčasnosti nie je jedným z hlavných ukazovateľov výkonnosti práce ministerstva hospodárstva.

Riešenie

Zvýšenie prílevu priamych zahraničných investícií zdefinujeme ako jeden z hlavných ukazovateľov výkonnosti práce ministerstva hospodárstva.

46. Jednoduché eurofondy

Využívanie eurofondov v gescii ministerstva hospodárstva obsahuje príliš veľký počet krokov, ktoré zbytočne predlžujú a byrokratizujú využívanie týchto zdrojov. Chýba tiež dostatočný dôraz na "hodnotu za peniaze".

Riešenie

Pripravíme taký spôsob čerpania eurofondov a podpory zo štátneho rozpočtu v gescii ministerstva hospodárstva, ktorý bude spĺňať najnáročnejšie kritériá tak z pohľadu jednoduchosti pre žiadateľov ako aj z pohľadu „hodnoty za peniaze“ pre daňových poplatníkov.

47. Registrácia len raz

Pri uchádzaní sa o granty, dotácie a podpory sa v súčasnosti žiadatelia musia opakovane registrovať na webových stránkach rôznych agentúr.

Riešenie

V podmienkach ministerstva hospodárstva zabezpečíme, aby registráciu stačilo žiadateľom vykonať len raz a nie opakovane na weboch SBA⁷⁰, SARIO⁷¹ a SIEA⁷².

48. Efektívnejšie riadenie investícií z Modernizačného fondu

---

⁷⁰ Slovak Business Agency

⁷¹ Slovenská agentúra pre rozvoj investícií a obchodu

⁷² [Slovenská inovačná a energetická agentúra](#)

Udeľovanie dotácií z Modernizačného fondu, ktorý je určený na podporu investícií do výroby a využitia energie z obnoviteľných zdrojov, energetickej účinnosti a skladovania energie, je v kompetencii ministerstva životného prostredia napriek tomu, že ministerstvo hospodárstva má lepšiu expertízu na riadenie projektov s týmito cieľmi.

Riešenie

Presunieme riadenie Modernizačného fondu do kompetencie MH SR, čím zabezpečíme efektívnejšie využitie týchto zdrojov.⁷³

---

⁷³ Takisto presunieme na MH aj rozhodovanie o tej časti Environmentálneho fondu, ktoré sú určené na podporu podnikateľských subjektov.

3. Doprava a výstavba

CESTNÁ INFRAŠTRUKTÚRA

49. Prioritizácia diaľnic podľa spoločenskej návratnosti

Budovanie diaľnic a rýchlostných ciest Slovenskej republiky sa roky realizovalo spravidla podľa toho, ktorá strana bola práve vo vláde. Teda prioritne podľa politických preferencií, nie podľa toho, kde boli cesty najviac zaťažené a podľa toho, kde jeden kilometer cesty priniesol občanom Slovenska najviac úžitku.

Riešenie

Zavedieme prioritizáciu úsekov diaľnic a rýchlostných ciest. Kritériá nastavíme podľa vyťaženia daných úsekov a ekonomickej návratnosti investície. Rozhodujúce nebude len to, koľko finančných príjmov získame na jedno investované euro, ale aj ako sa zvýši rýchlosť a plynulosť dopravy v dotknutých regiónoch, ako sa v nich zvýši životná úroveň, ako sa zlepší životné prostredie, či ako sa v nich zvýši dostupnosť zdravotníctva a školstva.

50. Zrýchlenie rekonštrukcie mostov

Technický stav mostov sa systematicky zhoršuje a situácia začína byť alarmujúca⁷⁴. Od roku 2010 stúpol počet mostov na cestách I. triedy, ktoré sú v zlom až havarijnom stave zo 186 na 493. Postupne dochádza k uzatváraniu mostov v SR (napr. most do Hlohovca). To ohrozuje bezpečnosť a plynulosť dopravy a v neposlednom rade aj životné prostredie. Jedným z dôvodov je, že mosty sa obnovovali prioritne projektmi spolufinancovanými z eurofondov, čo viedlo k odsúvaniu obnov.

Riešenie

Zrýchlime rekonštrukciu mostov tým, že nastavíme udržateľný systém financovania obnovy a modernizácie mostov s využitím všetkých zdrojov financovania.

51. Odklon kamiónov z ciest II. a III. triedy

Nákladné vozidlá často využívajú cesty II. a III. triedy, ktoré nie sú na takú intenzitu dopravy stavané. Taktiež sú tieto cesty trasované cez obce, čím sa znižuje kvalita života občanov.

Riešenie

Znížime výšku poplatku za jazdu po diaľnici a cestách I. triedy a zvýšime sadzbu za cesty II. a III. triedy, ktorá je v súčasnosti nulová, tak, aby sa celkový objem vybraný na mýte nezvýšil. Zohľadníme pri tom aj emisné kategórie. Nastavíme cenu za prejazd tak, aby nákladné vozidlá

---

⁷⁴ NKÚ: Rekonštrukcie, opravy a údržba mostov na cestách I., II. a III. triedy, Správa o výsledkoch kontroly, 2021

boli v prípade tranzitu ekonomicky motivované využívať diaľnice a cesty I. triedy, ale mali možnosť obslúžiť aj jednotlivé obce bez napojenia na diaľnice a cesty I. triedy.

52. Kontroly preťaženia ciest

Autá jazdiace po cestách I. triedy sú preťažené (hlavne nákladné autá prepravujúce drevo a stavebné mechanizmy), a tým ich neúmerne ničia⁷⁵.

Riešenie

Zabezpečíme dynamické váženie a zvýšime kontroly na vybraných úsekoch⁷⁶, čím lepšie ochránime cestnú sieť, a zároveň vytvoríme férové prostredie pre tých, ktorí pravidlá dodržiavajú.

53. Meranie skutočných emisií v doprave

V súčasnosti sa za ekologické správanie často označujú aktivity na základe pocitov, a nie na základe analýz a meraní z praxe. Príkladom sú elektromobily nabíjané elektrinou vyrobenou v elektrárňach spaľujúcich uhlie, ktoré sa považujú za bezemisné.

Riešenie

Budeme podporovať a na úrovni EÚ presadzovať, aby sa pri hodnotení environmentálnych dopadov dopravy prihliadalo na celkové množstvo vyprodukovaných emisií od výroby energie, výroby paliva a pri samotnej jazde, vyjadrené exaktne v gramoch CO₂ na kilometer.

54. Oddelené cyklochodníky pri výstavbe a rekonštrukciách

Na Slovensku nie je vybudovaná bezpečná infraštruktúra pre cyklistov.

Riešenie

Navrhujeme zmeny v predpisoch⁷⁷ tak, aby sa pri výstavbe a rekonštrukciách ciest myslelo na cyklistickú dopravu a všade, kde to bude efektívne a od verejnosti žiadané, sa doplnia oddelené cyklistické chodníky, aby cyklotrasy neboli prerušené a boli bezpečné.

PRAVIDLÁ CESTNEJ PREMÁVKY

55. Kratší čas medzi priestupkom a oznámením o pokute

---

⁷⁵ <https://www.teraz.sk/ekonomika/doprava-cesta-i-trieda/34841-clanok.html>

⁷⁶ Na určenie najrizikovejších úsekov vypracujeme v spolupráci s Políciou SR, Slovenskou lesnícko-drevárskou inšpekciou SR a Inšpektorátom práce vypracujeme „Mapu preťaženia miest a úsekov“.

⁷⁷ doplnenie cestného zákona

56. V súčasnosti je povinnosť hlásenia priestupku do jedného mesiaca len v prípade priestupku jazdy po diaľnici bez diaľničnej známky. Ak príde pokuta za nesprávnu jazdu po niekoľkých mesiacoch alebo až rokoch, nemá už výchovný efekt.

Riešenie

Skrátíme lehotu na zaslanie informácie o priestupku⁷⁸ na jeden mesiac od jeho zaznamenania. Podľa odborných štúdií má na porušovanie pravidiel cestnej premávky väčší vplyv včasnosť pokuty než jej výška.⁷⁹ Čím skôr pokuta vodičovi príde, tým má výchovnejší účinok.⁸⁰ Týmto opatrením teda zvýšime bezpečnosť na cestách bez nutnosti zaviesť neprimerane drastické pokuty už aj za malé priestupky vodičov.

57. Trest formou čakania

Bloková pokuta nie vždy motivuje vodičov, aby pri pokračovaní v jazde znížili rýchlosť, mnohých by viac k dodržiavaniu predpisov motivovala "strata" času.

Riešenie

Zavedieme možnosť uložiť pokutu za rýchlu jazdu aj formou povinnosti odstavenia vozidla na stanovený čas, napríklad jednu hodinu na najbližšom bezpečnom mieste.

58. Primeranosť pokút

Výška pokuty často nezávisí od závažnosti priestupku. Napríklad pri parkovaní je rovnaká výška pokuty v prípade, že niekto parkoval o minútu dlhšie, ako keď nechal auto zaparkované bez platenia aj týždeň.

Riešenie

Zmeníme zákon o cestnej premávke a priestupkový zákon tak, aby aj u objektívnej zodpovednosti za konkrétny priestupok bola výška pokuty podľa preukázanej závažnosti konania.

59. Zrušenie nadbytočných povinností pre technikov STK

Povinnosť technikov STK mať vodičské oprávnenia na všetky kategórie vozidiel, ktorých kontrolu vykonávajú, je nadbytočná, pretože technici sa pri kontrole riadia metodikou a v prípade potreby môžu poveriť vodiča, aby po linke STK viedol vozidlo on sám.

Riešenie

Zrušíme povinnosť technikov STK mať vodičské oprávnenia na všetky kategórie vozidiel, ktorých kontrolu vykonávajú.

ŽELEZNIČNÁ DOPRAVA

---

⁷⁸ zisteného cez objektívnu zodpovednosť

⁷⁹ European Transport Safety Council (2022): How traffic law enforcement can contribute to safer roads, PIN Flash Report 42

⁸⁰ Napríklad vo Švédsku príde pokuta do týždňa.

60. Liberalizácia osobnej železničnej dopravy

Kvalita služieb štátnej Železničnej spoločnosti Slovensko, a.s. je nízka, a navyše je táto spoločnosť výrazne dotovaná štátom. Slovensko nevyužíva mnohé možnosti súkromných prepravcov, ktorí dokážu zabezpečovať služby pre pasažierov efektívnejšie, teda s lepším pomerom kvality k cene.

Riešenie

Postupne liberalizujeme osobnú dopravu na železničných trasách, kde tým dosiahneme viac kvality a rýchlejšiu dopravu za cenu platenú cestujúcimi. Zmluvy vo verejnom záujme budú podliehať verejnej súťaži.⁸¹

61. Privatizácia železničnej spoločnosti Cargo

Na liberalizovanom európskom trhu nákladnej železničnej dopravy, kde pôsobia desiatky spoločností, má Železničná spoločnosť Cargo Slovensko, a.s. čoraz väčšie problémy⁸². Cargo dosiahlo síce v uplynulých rokoch viackrát nepatrný účtovný zisk, no vždy to bolo s pomocou účtovných manévrov⁸³. Od roku 2006, kedy bola zvažovaná privatizácia, prišla firma o stovky miliónov eur hodnoty podniku, ktoré mohli byť v prípade predaja v roku 2006 napríklad použité na zníženie daní občanov.

Riešenie

Presadíme privatizáciu štátnej železničnej spoločnosti Cargo.

LETECKÁ DOPRAVA

62. Vstup strategických investorov do prevádzky letísk

Štát nedokáže efektívne riadiť svoje medzinárodné letiská⁸⁴. Letisko Bratislava od roku 2008 generuje nepretržite stratu.

Riešenie

Podporíme vstup strategických investorov do prevádzky letísk tak, aby došlo k ich rozvoju a zvýšeniu dostupnosti leteckej dopravy pre občanov SR.

63. Pravidlá pre používateľov dronov

---

⁸¹ <https://www.mindop.sk/ministerstvo-1/doprava-3/zeleznicna-doprava/liberalizacia-osobnej-zeleznicnej-dopravy>

⁸² Iness: Privatizácia 3.0, Zdravšia ekonomika potrebuje menej štátnych podnikov, 2020

⁸³ <https://hnonline.sk/finweb/ekonomika/22315644-statne-cargo-je-po-dvoch-rokoch-strat-v-rekordnom-pluse-je-za-tym-aj-jeden-manever>

⁸⁴ <https://www.trend.sk/ekonomika/otazka-roka-kto-zachrani-bratislavske-letisko-kosice-mu-nastavuju-zrkadlo>

64. Slovenská republika mala mať už od roku 2021 zavedený register dronov a systémy pre používateľov dronov. Tie však do dnešnej doby chýbajú.⁸⁵ Bez nich nemajú používatelia dronov vymedzený priestor pre svoju činnosť a vyžaduje sa od nich neúmeraná byrokracia.

Riešenie

Zavedieme register dronov a systémy pre používateľov dronov. Novelou leteckého zákona definujeme pravidlá pre používateľov dronov.

VÝSTAVBA

65. Prioritizácia obnovy štátnych budov

Štát spravuje takmer 10-tisíc budov, ktorých zlý stav sa prejavuje aj vo vysokej spotrebe energií. Chýba systematický prístup k správe budov, vrátane ich obnovy. Z dôvodu neexistujúcej koordinácie pri prenájme a predaji majetku dochádza k vyšším výdavkom a k ich horšiemu spravovaniu. Obnovy štátnych budov sú realizované výlučne na základe preferencií a finančných možností jednotlivých rozpočtových kapitol, nie na základe ich prínosu z celospoločenského hľadiska⁸⁶.

Riešenie

Zavedieme systém prioritizácie obnovy štátnych/verejných budov na základe technických a energetických parametrov danej budovy. Najvyššiu prioritu pri obnove budú mať budovy s najvyššou spoločenskou návratnosťou.

66. Jasná pravidlá stavebných úradov

Stavebné úrady často tú istú vec neposudzujú rovnako. Napríklad pri zateplení obvodovej steny a strechy - jeden stavebný úrad vyžaduje stavebné povolenie, druhý ohlášku.

Riešenie

Zavedieme a zverejníme jasné pravidlá, kedy bude stavebnými úradmi vyžadované stavebné povolenie a kedy ohláška.

67. Zmena hlasovania vlastníkov bytov

V súčasnosti má pri hlasovaniach na schôdzach vlastníkov bytov každý byt rovnakú "váhu" hlasu bez zohľadnenia veľkosti bytu. Napriek tomu, že vlastníci s väčšou podlahovou plochou bytu odvádzajú do fondu opráv viac financií.

Riešenie

Zmeníme spôsob hlasovania vlastníkov bytov a nebytových priestorov z dnešného hlasovania 1 byt/1 hlas na hlasovanie podľa veľkosti obytnej plochy vlastníka.

---

⁸⁵ <https://auto.pravda.sk/magazin/clanok/649032-pouzivanie-dronov-chysta-sa-novy-letecky-zakon-prinesie-zasadne-zmeny/>

⁸⁶ ÚHP: Prioritizácia obnovy štátnych budov, 2022

4. Investície, regionálny rozvoj a informatizácia

INFORMATIZÁCIA

68. Prívetivejší portál Slovensko.sk

Portál Slovensko.sk nie je dostatočne „user-friendly“, čo odrádza mnohých občanov od jeho využívania.

Riešenie

Portál Slovensko.sk bude oveľa prívetivejší a jednoduchší na používanie, orientovaný na životné situácie občanov a podnikateľov. Portál Slovensko.sk rozšírime o možnosť komentovať jednotlivé životné situácie a poskytovať spätnú väzbu.

69. Zjednodušenie služieb štátu poskytovaných občanom

Stále nie je dokončená optimalizácia procesov zjednodušenia úkonov v rámci poskytovania služieb štátom, minimalizovanie potreby kontaktu občana s úradmi, ako aj usporiadanie činností a počtu personálu na úradoch.

Riešenie

Zreformujeme procesy, cez ktoré prechádzajú žiadosti občanov, tak, aby sa k výsledkom dostal buď cez jeden úrad, alebo výlučne on-line.

70. Modulárne obstarávanie IT

Motiváciou pre centralizované nákupy v oblasti IT je často snaha o redukcii rizika na strane štátu. Obstarávanie obrovských, niekoľkoročných zákaziek má v niektorých prípadoch svoje opodstatnenie, existuje však podozrenie, že niektoré nákupy rádovo v miliónoch eur sa pre štát násobne predražili. Firmy si navyše prisvojujú autorské práva a štátu tak mnohokrát nezostane nič, len prevádzkovať uzatvorený systém za nevýhodných podmienok.

Riešenie

Zavedieme princípy modulárneho obstarávania⁸⁷ v štátnom IT po vzore americkej agentúry 18F⁸⁸. Vďaka modulárnemu obstarávaniu bude možné problémy a prekážky riešiť flexibilnejšie, prioritizovať hlavné časti systému, ktoré môžu byť spustené skôr, kým ešte nie sú vytvorené doplnkové funkcie. Vytvára sa tým väčší tlak na dodávateľa, aby spolupracoval so štátom, pretože môže byť v procese nahradený, projekt dokáže flexibilnejšie reagovať na inovácie v IT prostredí a znižuje sa tým riziko nedokončenia projektu.⁸⁹

---

⁸⁷ Namiesto toho, aby sa jeden veľký a komplexný projekt obstaral naraz ako celok, budeme projekty rozdeľovať na niekoľko častí, pričom každé obstarávanie bude sledovať nejaký čiastkový cieľ projektu/nejakú jeho etapu.

⁸⁸ <https://18f.gsa.gov/2018/03/13/win-big-by-going-small/>

⁸⁹ Každý IT projekt sa bude musieť riadiť PDCA cyklom. Plan (naplánuj) -> Do (implementuj) -> Check (over dáta) -> Act (jednaj). Cyklus napomáha neustále zlepšovať procesy a zvyšovať štandardy.

71. Štandardný pripomienkový proces

Štát nezahŕňa relevantné organizácie do pripomienkovania projektov eGovernmentu, čím prichádza o dôležité výstupy/pripomienky.⁹⁰

Riešenie

Zahrnieme relevantné organizácie⁹¹ do pripomienkovania projektov eGovernmentu na všetkých úrovniach verejnej správy s cieľom dosiahnuť efektívnejšiu verejnú správu pomocou lepšieho využívania digitálnych služieb.

72. Štandardná dokumentácia

Úrady často nedisponujú dokumentáciou k vlastným systémom, ktorá opisuje napr. integračné rozhrania, pokyny pre prevádzku a údržbu. Vzniká tak riziko, že úpravy systému budú obmedzené na dodávateľa s technickým know-how vytvorenej infraštruktúry čo zvyšuje náklady integrácie systémov a obmedzuje možnosti na otvorenú súťaž na rozvoj a prevádzku IS.⁹²

Riešenie

Zabezpečíme, aby bola k projektom dodávaná detailná dokumentácia. Dokumentácia k existujúcim IS bude štandardizovaná, jej odovzdanie pri preberaní úprav a informačného systému bude povinné.

73. Prioritizácia projektov na základe analýzy prínosov a nákladov

Ústredné orgány štátnej správy kladú pri realizácii projektov v oblasti IT dôraz na kvantitu, než na kvalitu spustených projektov. Neexistuje prioritizácia projektov podľa dôležitosti a návratnosti, čo spôsobuje zníženie efektívneho fungovania štátneho IT (realizácia prioritných projektov sa predlžuje).

Riešenie

Ústredné orgány štátnej správy si spoločne vytýčia niekoľko prioritných a konkrétnych projektov na základe analýz prínosov a nákladov, ktoré sa budú v sledovanom období realizovať. Už sa viac nebude opakovať situácia, že sa robí všetko naraz, pričom žiaden z projektov nie je dotiahnutý do konca.

74. Monitoring využívania IT systémov a ich prínosov

Štát nesleduje a nevyhodnocuje dosiahnuté prínosy informačných systémov (ani jeho využívanie). Samotné údaje o reálne dosiahnutých prínosoch informačných systémov, či údaje

---

⁹⁰ <https://www.teraz.sk/najnovsie/slovenskodigital-ziada-stiahnutie-spr/707133-clanok.html>

⁹¹ napríklad Radu vlády pre digitalizáciu, slovensko.digital, IT Asociácia Slovenska

⁹² ÚHP: Revízia výdavkov na informatizáciu. Záverečná správa, 2020

o reálne dosiahnutej úspore času úradníkov, nie sú v súčasnosti často dostupné v dostatočnej kvalite.

Riešenie

Monitorovanie reálne dosiahnutých výsledkov vyžaduje vytvorenie jedného informačného miesta, kde budú verejne dostupné výsledky o využívaní služieb, ich nákladoch a dosiahnutej úspore času. Budeme sledovať, či a v akej podobe (napr. ako aplikácia v telefóne) sú existujúce informačné systémy využívané a či sú prínosné.

75. Zastavenie zbytočných projektov

Niektoré štátne IT projekty sú zbytočné, nevyužiteľné⁹³, predražené⁹⁴, alebo inak neefektívne. Taktiež existujú projekty, ktoré sa realizujú len preto, že sú čiastočne kryté z eurofondov, a teda akoby "zadarmo", no neprihliada sa na následné náklady pri údržbe, využiteľnosť, či iné parametre.

Riešenie

Zastavíme projekty v oblasti IT, ktoré sa dnes robia "len preto, aby boli". Prehodnotíme všetky rozbehnuté projekty, ich opodstatnenosť, efektivitu a finančnú návratnosť a nezmyselné, nepotrebné, či dnes zastarané projekty zastavíme, aby sme ušetrili finančné a nefinančné prostriedky, ktoré by sa na ne v opačnom prípade naďalej alokovali.

76. Preberanie autorských práv k softvéru do vlastníctva štátu

Štát sa stáva závislým na dodávateľovi, ak mu dodávateľ neudelí práva nakladať s dodaným softvérom.

Riešenie

V zmluvách o dodaní bude stanovené, že štát získava práva nakladať s dodaným softvérom, alebo si na nakladanie s dodaným softvérom môže zakontrahovať inú firmu.

77. Údržba existujúcich IT systémov

Projekt sa začína jeho spustením. Štát tento míľnik častokrát vníma ako ukončenie projektu a nezohľadňuje, že ďalšie roky bude treba z niečoho platiť aj prevádzku, pričom prevádzkové náklady v IT sú často veľmi vysoké. Chýba sledovanie systému, vyhodnocovanie a náprava chýb, zlepšovanie užívateľského prostredia, či funkčná "zákaznícka" podpora.⁹⁵

Riešenie

Pri projektoch budeme hodnotiť náklady celého životného cyklu.

---

⁹³ <https://zive.aktuality.sk/clanok/150591/nku-stat-pred-rokmi-kupil-it-system-ktory-nikdy-nebol-v-prevadzke-projekt-bol-za-24-milionov/>

⁹⁴ <https://sita.sk/remisovej-projekt-na-pocitanie-romov-je-zbytocny-a-predrazeny-kto-z-toho-bude-mat-uzitok-pyta-sa-ledecky-video/>

⁹⁵ <https://e.dennikn.sk/3294848/zrychlenie-dialnic-ktore-prechadza-parlamentom-je-krok-spat-hovori-sef-utvaru-hodnoty-za-peniaze/>

Zavedieme iteratívne riadenie IT projektov. Práca na systéme bude pokračovať aj po jeho odovzdaní. Budeme priebežne zlepšovať služby na základe informácií získavaných pri ich reálnom používaní. To zabezpečí okrem šetrenia prostriedkov aj väčšiu orientáciu na potreby používateľa.

Budeme dbať na to, aby sa externé systémy (pre občanov) a interné systémy (pre úradníkov) pravidelne ex post vyhodnocovali a užívateľsky zjednodušovali.

EUROFONDY

78. Nárokovateľnosť

Pri hodnotení projektov verejnej správy dochádza k subjektívnemu rozhodovaniu, korupčnému a klientelistickému správaniu hodnotiteľa.

Riešenie

Zabezpečíme uplatňovanie princípu nárokovateľnosti⁹⁶ v rámci podpory subjektov verejnej správy vrátane subjektov územnej samosprávy, resp. vo všeobecnosti vo všetkých prípadoch, kedy nie je zmysluplné poskytovanie podpory na dopytovo-orientovanom princípe⁹⁷.

79. Včasné určenie priorít

Jeden z hlavných dôvodov časového sklzu v čerpaní eurofondov je to, že čakáme, "koľko z Bruselu dostaneme" a až potom narýchlo vymýšľame, na čo a ako ich minieme. V čase, keď sa už má iba čerpať (vyberať a implementovať projekty), ešte len programujeme, t. j. špecifikujú sa priority.

Riešenie

Vytvoríme s dostatočným predstihom kvalitné stratégie pre jednotlivé sektory/odvetvia, na ktorých podporu sa plánujú využiť eurofondy. Súčasťou stratégií musí byť aj zoznam konkrétnych prioritných projektov, ktoré je potrebné zrealizovať na dosiahnutie cieľov stratégie. Príslušné subjekty ako nositelia daných projektov budú vopred vedieť, že dostanú podporu, ak splnia vopred jasne stanovené podmienky na poskytnutie pomoci, ktoré sa definujú vo vyhlásených výzvach, resp. základné podmienky možno definovať ešte pred vyhlásením výzvy, napr. v rámci harmonogramu výziev alebo v „informačných listoch“ o jednotlivých výzvach.

---

⁹⁶ Nárokovateľnosť je princíp poskytujúci žiadateľovi z verejného sektora istotu, že po splnení všetkých stanovených podmienok vo výzve bude jeho projekt automaticky podporený. Týmto sa odstráni subjektívne rozhodovanie hodnotiteľa a vo veľkej miere eliminuje korupčné a klientelistické správanie, pretože obce, resp. iní uchádzači z verejného sektora nebudú musieť hľadať politickú, či inú podporu pre svoje projekty.

⁹⁷ napr. v prípade podpory podnikateľských zámerov je žiaduce vyberať projekty na princípe súťaže

80. Návravná forma podpory

Disponibilné zdroje na podporu podnikateľského sektora sa stále vo veľkej miere poskytujú nenávravnou (grantovou) formou pomoci, čo je jednak neefektívne, a jednak to negatívne vplýva na trhové prostredie.

Riešenie

Namiesto jednorazovej nenávravnej pomoci budeme presadzovať širšie využitie návratnej formy pomoci na podporu podnikateľských subjektov, príp. kombináciu nenávravnej a návratnej formy pomoci. Týmto spôsobom sa okrem minimalizácie nevhodného narúšania trhového prostredia umožní opätovné použitie daných prostriedkov na ten istý účel (pákový efekt).

81. Jednoduchšia komunikácia so žiadateľmi

Riadiaca dokumentácia je zbytočne dlhá (počtom strán) a zbytočne odborne písaná.

Riešenie

Zjednodušíme komunikáciu so žiadateľmi⁹⁸, budeme s nimi komunikovať "ľudskou rečou"⁹⁹ naprieč jednotlivými operačnými programami (výzvy, príručky, formuláre projektov, žiadosť o platbu atď.).

82. Pomoc menším obciam s projektmi

Menšie mestá a obce nemajú dostatok pracovníkov a finančných prostriedkov na prípravu projektov.

Riešenie

Budeme viac využívať a zapájať regionálne štruktúry¹⁰⁰ (informačné centrá pri VÚC) a skvalitňovať ich činnosť, aby kvalifikovane pomáhali obciam a mestám pri príprave projektov, hlavne v tých obciach, kde nemajú dostatok pracovníkov a financií na prípravu projektov.

83. Orientácia na výsledky

Pri eurofondoch sa nedostatočne orientujeme na výsledky, dôraz je kladený na čerpanie a formálnu stránku projektov.

Kvalitné projekty, ktoré majú významný potenciál, nemusia byť schválené pre jeden formálny nedostatok, akým je napr. splnomocnenie neoverené notárom.

Riešenie

---

⁹⁸ výzvy, príručky, formuláre projektov, žiadosť o platbu, atď.

⁹⁹ Napríklad zjednodušíme texty pre žiadateľov, aby nemuseli čítať niekoľko 100-stranových dokumentov pri príprave a implementácii projektov.

¹⁰⁰ Tieto štruktúry budú financované z tzv. technickej pomoci.

Budeme uplatňovať výsledkovo-orientovaný prístup, to znamená minimalizovať dôraz na formálnu stránku výstupov žiadateľov v rámci jednotlivých implementačných procesov. Cieľom je podporiť najkvalitnejšie projekty z hľadiska prínosov k stanoveným cieľom a plánovaným výsledkom (najlepšie projekty z hľadiska hodnoty za peniaze) a nie najlepšie napísané projekty. Tomu je potrebné prispôbiť kritériá a systém na výber projektov a minimalizovať administratívne požiadavky na žiadateľov, ktoré môžu byť zdrojom chybovosti, a to najmä využitím IT podporných nástrojov/automatizovaných formulárov, ako aj využitím zjednodušeného vykazovania výdavkov.

84. Zjednodušené vykazovanie

Súčasný spôsob vykazovania výdavkov vo vyhlasovaných výzvach je administratívne náročný pre mnohých prijímateľov.

Riešenie

Zabezpečíme maximálne možné využívanie¹⁰¹ zjednodušeného vykazovania výdavkov vo vyhlasovaných výzvach s cieľom znížiť administratívnu náročnosť prijímateľov v súvislosti s preukazovaním oprávnenosti vynaložených výdavkov.

REGIONÁLNE ROZDIELY

85. Výber najnávratnejších projektov pre znižovanie regionálnych rozdielov

Podpora najmenej rozvinutých okresov sa realizuje od roku 2016 nesystémovým a nekoncepčným rozdávaním peňazí a na základe nekvalitných akčných plánov. Vláda rozhoduje o rozdávaní finančných prostriedkov selektívne. Financie dostávajú projekty alebo vybrané firmy podľa politickej príslušnosti bez akejkoľvek koncepcie.

Riešenie

Všetky existujúce druhy podpôr budú udeľované podľa návratnosti (vyhodnocovanej napríklad na základe trvale zvýšenej zamestnanosti v regióne a pod.).

86. Eurofondy prednostne do znevýhodnených okresov

Znevýhodnené regiony dlhodobo trápia problémy ako vysoká nezamestnanosť, horšie podnikateľské prostredie, ktoré bez vhodnej stimulácie neprekonajú.

Riešenie

Eurofondy budú prednostne pridelované do znevýhodnených okresov.

---

¹⁰¹ Zabezpečíme povinné využívanie tzv. zjednodušeného vykazovania výdavkov vo všetkých podporovaných oblastiach/aktivitách, v ktorých je to možné z hľadiska stanovených pravidiel a vhodné z hľadiska charakteru podporovaných aktivít.

5. Pôdohospodárstvo a rozvoj vidieka

POĽNOHOSPODÁRSTVO

87. Postupné rušenie dotácií v EÚ

Dotácie ako také krivia podnikateľské prostredie aj v poľnohospodárstve.

Riešenie

Budeme presadzovať postupné zrušenie všetkých typov dotácií v celej EÚ.

88. Férové delenie dotácií v EÚ

System rozdeľovania financií na úrovni EÚ je netransparentný, politicko-lobistický, nemá jasné kritériá.

Riešenie

Budeme presadzovať férové, transparentné a merateľné kritériá¹⁰² pre určovanie výšky priamych platieb pre jednotlivé členské štáty EÚ, ktoré budú čo najmenej deformovať hospodársku súťaž a konkurenčné prostredie.¹⁰³

89. Efektívne schémy štátnej pomoci

Slovensko nemá v rezorte pôdohospodárstva dobré schémy štátnej pomoci. Upozorňuje na to aj NKÚ.¹⁰⁴ Slovensko nevyužíva dostatočne najlepšie praktiky ostatných členských štátov v oblasti štátnej pomoci.

Riešenie

Po vzore ostatných členských štátov vytvoríme transparentné a ciele schémy štátnej pomoci a budeme ich notifikovať v EÚ. Cieľom je efektívne využitie štátnej pomoci a podpora priorít v súlade s pravidlami EÚ¹⁰⁵. MPRV SR zabezpečí úzku spoluprácu pri vytváraní vhodných schém pomoci s Európskou komisiou.¹⁰⁶

---

¹⁰² Napríklad výška nákladov na nájom pôdy.

¹⁰³ Rozdiely v príjmoch medzi starými ČŠ (EÚ-15) a novo pristúpenými ČŠ (EÚ-13) sú stále značné a znižujú sa iba postupne. SR bolo poskytnuté 1,1 % z celkových podpôr EÚ-28, čo znamenalo 317,1 eur na ha p. v. p a úrovňou po prvýkrát prekročilo o 1,4 % priemer krajín EÚ-28, ale o 5 % nižšou úrovňou ako je priemer EÚ-15. Zdroj: <https://www.mpsr.sk/zelena-sprava-2021/122---17379/> (Príloha č. 1, str. 10)

¹⁰⁴ NKÚ: Systém riadenia, financovania a plnenia vybraných úloh NPPC, Správa o výsledku kontroly 2022

¹⁰⁵ [Usmernenia Európskej únie o štátnej pomoci v odvetviach poľnohospodárstva a lesného hospodárstva a vo vidieckych oblastiach na roky 2014 až 2020](#)

¹⁰⁶ <https://webgate.ec.europa.eu/competition/transparency/public/search/results?offset=10&max=10>

90. Podpora efektívnejších aktivít

Priame platby ako nárokovateľné financovanie nepodporujú aktívnu činnosť na poľnohospodárskej pôde, a preto je potrebné ich znížiť na minimálnu úroveň.

Podiel priamych platieb na zisku a celkových príjmoch patrí na Slovensku k najvyšším v EÚ.¹⁰⁷ To znamená, že slovenskí poľnohospodári sú nadpriemerne závislí od priamych platieb ako aj od ďalších peňazí, či už z fondov EÚ alebo zo štátneho rozpočtu.

Riešenie

V súlade s pravidlami spoločnej poľnohospodárskej politiky (SPP) navrhujeme presunúť až 15 % finančných prostriedkov z I. piliera do Programu rozvoja vidieka.

Budeme podporovať systémové opatrenia, ktoré budú poľnohospodárov motivovať k návratnejším a efektívnejším podnikateľským aktivitám. V rámci kritérií budeme využívať podporu produkcie v rámci sektorov cez tzv. viazané priame platby, čím budú zvýhodnení farmári, ktorí budú produkovať vyššiu pridanú hodnotu.

91. Elektronizácia žiadostí

Napriek tomu, že PPA¹⁰⁸ takmer prišla o akreditáciu, pričom jedným zo zásadných pochybení bolo nezavedenie elektronizácie, čo významne prispelo ku korupčným kauzám na PPA, elektronizácia procesov nie je doteraz na PPA zavedená do všetkých pracovných postupov.¹⁰⁹ Ľudský faktor stále môže zasahovať do systému tak, že ovplyvní schvaľovanie podaných žiadostí. Neúplná elektronizácia vedie nielen k netransparentnosti, ale aj k neefektívnosti procesov.

Riešenie

Všetky žiadosti o finančné prostriedky vyplácané rezortom (MPRV SR¹¹⁰, PPA, NPPC¹¹¹) budú administrované od ich podania až po rozhodnutie a vyplatenie peňazí len elektronicky. Úplnou elektronizáciou dosiahneme zrýchlenie vybavenia žiadostí, zvýši sa transparentnosť procesov, zníži sa chybovosť a zjednoduší sa proces kontroly a najmä, zabezpečí sa férový prístup k žiadateľovi.

92. Efektívny poradenský systém

Využívanie prostriedkov na financovanie SPP je zložité pre malých farmárov, ktorí nemajú dostatočné predpoklady na to, aby vedeli tieto peniaze čerpať, a to napriek tomu, že pomáhajú

---

¹⁰⁷ ÚHP: Revízia výdavkov na pôdohospodárstvo a rozvoj vidieka, Záverečná správa, 2019

¹⁰⁸ Pôdohospodárska platobná agentúra

¹⁰⁹ NKÚ: Stav a úroveň plnenia vybraných opatrení prijatých Pôdohospodárskou platobnou agentúrou na základe kontrol NKÚ SR, vykonaných v rokoch 2016 až 2020

¹¹⁰ Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR

¹¹¹ Národné poľnohospodárske a potravinárske centrum

im čerpať finančné prostriedky, ale aj orientovať sa v zložitej poľnohospodárskej legislatíve má poradenský systém, ktorý je v každom členskom štáte financovaný zo zdrojov SPP.

Riešenie

Zabezpečíme, aby Pôdohospodársky poradenský systém bol ľahko dostupný pre všetky subjekty. Budeme vyžadovať, aby poľnohospodárom pomáhal riešiť ich problémy a zabezpečoval plnenie požiadaviek vyplývajúcich z legislatívy EÚ priamo v regiónoch.

Nastavením pravidiel budeme pôdohospodárskych poradcov motivovať. Cieľom je zvýšiť úspešnosť čerpania finančných prostriedkov malými farmármi. Úspešnosť pôdohospodárskych poradcov budeme merať a výsledky zverejňovať.

93. Cielená podpora zaostávajúcich regiónov

Chudobné regióny spôsobujú sociálne problémy.

Riešenie

Zo zdrojov EÚ finančne podporíme perspektívne a udržateľné poľnohospodárske podniky v zaostávajúcich regiónoch a okresoch s vysokou nezamestnanosťou.

94. Dostatok včelstiev

Chov včiel má mimoriadny celospoločenský význam. Sú dôležité pre zachovanie života na Zemi. Bez nich by sa narušil celý ekosystém. Okrem ekologického významu plnia aj hospodársky význam, keďže opelením včely zabezpečujú aj vyššie úrody. Množstvo opelovačov vrátane včiel klesá.¹¹² Včely nedokážeme plne nahradiť¹¹³, zabezpečenie chovu včiel je pre poľnohospodárstvo kľúčové.

Riešenie

Prehodnotíme výšku finančnej podpory pre chovateľov včiel tak, aby bola porovnateľná s okolitými štátmi, najmä s Českou republikou. To zvýši ich konkurencieschopnosť.¹¹⁴ Tým sa vytvoria predpoklady pre udržateľnosť tohto odvetvia na Slovensku. Cieľom je zachovanie dostatočného počtu včelstiev potrebného pre ekosystémy a poľnohospodárstvo.

95. Včasná kontrola križovania

„Križovanie“, resp. dvojité aj viacnásobné deklarácie tých istých pozemkov pri žiadosti o priamu platbu trápi nielen väčšinu čestných poľnohospodárov žiadajúcich podporu na pôdu vo forme priamych platieb,¹¹⁵ ale aj občanov, ktorí tým dotujú ten istý pozemok viacnásobne.

¹¹² [Európska komisia: Revízia iniciatívy EÚ zameranej na opelovače, 2023](#)

¹¹³ <https://ourworldindata.org/pollinator-dependence>

¹¹⁴ https://www.szif.cz/cs/CmDocument?rid=%2Fapa_anon%2Fcs%2Fzpravy%2Fkomodity%2Fzv%2F07%2F01%2F1674479252479.pdf

¹¹⁵ <https://www.mpsr.sk/rozvoj-vidieka-a-priame-platby-rybne-hospodarstvo/priame-platby-a-krizove-plnenie/47-43-339>

PPA v mnohých prípadoch nie je schopná ihneď rozhodnúť o oprávnenosti nárokov jedného či druhého žiadateľa (alebo viacerých žiadateľov), čo čestných poľnohospodárov zbytočne administratívne zaťažuje až odrádza od podnikania.

Riešenie

Sprístupníme elektronický systém pre všetkých žiadateľov o priamu platbu v dostatočnom predstihu pred záväzným termínom podávania žiadostí tak, aby mohli podať nezáväznú žiadosť a skontrolovať prípadné „križovanie“.¹¹⁶

96. Nepriama podpora na nákup strojov

Potravinári a poľnohospodári používajú nemoderné technológie, v dôsledku čoho nie sú konkurencieschopní voči zahraničným dodávateľom potravín¹¹⁷, ktorí sú systematicky podporovaní štátnou pomocou.

Riešenie

Zavedieme nepriame podpory na nákup strojov (traktory, kombajny, technologické zariadenia) bonifikáciou úverov.¹¹⁸

97. Zníženie byrokracie pri dotáciách

Administratívna záťaž a byrokracia vytvára prekážky podnikateľom na čerpanie dotácií a štátnej pomoci. Predkladanie dokladov a potvrdení napriek tomu, že už predložené boli a údaje v nich sa nezmenili, častokrát odrádzajú subjekty žiadať o finančný príspevok.

Riešenie

Odstránime byrokraciu nad rámec toho, čo je vyžadované legislatívou EÚ a toho, čo je potrebné na vyhodnocovanie efektívnosti pri procese poskytovania všetkých typov podpôr.¹¹⁹

98. Kvalitní hodnotitelia

Hodnotitelia žiadostí o NFP¹²⁰ na projekty nie sú v mnohých prípadoch dostatočne odborní a nezávislí, čo vytvára priestor na korupciu a klientelizmus. Dôkazom toho sú aj kauzy na PPA za minulé obdobia, ktoré sú vo vyšetrovaní orgánmi činnými v trestnom konaní.

Riešenie

Budeme stanovovať prísne kritériá na výber hodnotiteľov, ich odbornosť a nezávislosť.

---

¹¹⁶ Vytvoríme tím pripravený na dobrovoľné vyriešenie sporu a uzavretie dohody žiadateľov.

¹¹⁷ <https://www.mpsr.sk/zelena-sprava-2022/122---18450/>

¹¹⁸ Pre poľnohospodárov a najmä potravinárov, ktorí majú reálny záujem rozvíjať firmu, je to lepší nástroj ako štátna pomoc.

¹¹⁹ Napríklad pri požiadavkách správnej poľnohospodárskej praxe prehodnotíme množstvo a opodstatnenosť vyžadovaných štandardov.

¹²⁰ nenávratný finančný príspevok

99. Zjednodušenie verejného obstarávania

Verejné obstarávanie pri poskytovaní dotácií významne obmedzuje rozvoj a konkurencieschopnosť podnikateľov, je enormne byrokratické a dlhé.

Riešenie

Zavedieme fixné podpory na nákup technologických zariadení bez obmedzení tak, že stanovíme fixnú cenu podpory na nákup strojov a zariadení. Podnikateľ preukáže, že finančné prostriedky využil v súlade s projektom.¹²¹

100. Spravodlivé nastavenie pravidiel o používaní pesticídov

Stratégia EÚ na znižovanie environmentálnych dopadov poľnohospodárstva (Farm to Fork Strategy, F2F) zavádza ďalšie diskriminácie, ktoré budú mať negatívne dopady aj na slovenské poľnohospodárstvo a potravinárstvo. Príkladom je záväzok, aby každý členský štát znížil používanie pesticídov o 50 %, bez zohľadnenia východzieho stavu a bez stanovenia cieľa, ktorý sa má dosiahnuť. Slovenská republika má nastavené prísnejšie pravidlá používania pesticídov a paušálny prístup Komisie nás výrazne znevýhodňuje.

Riešenie

Budeme proti paušálnemu zníženiu používania pesticídov. Zároveň budeme presadzovať odstránenie pokračujúcej diskriminácie aj v F2F Strategy¹²².

Zároveň budeme od EK vyžadovať analýzu nákladov a prínosov jednotlivých opatrení F2F.

101. Zmierňovanie degradácie pôdy

Intenzifikácia poľnohospodárskej výroby negatívne ovplyvňuje kvalitu pôdy. Postupujúca degradácia pôdneho fondu¹²³ a klimatické zmeny znehodnocujú poľnohospodársku pôdu.

Riešenie

Budeme podporovať konkrétne poľnohospodárske postupy a systémy zamerané na prevenciu a zmierňovanie procesov degradácie pôdy.¹²⁴

---

¹²¹ Zariadenie žiadateľ o podporu bude môcť kúpiť aj za vyššiu sumu ako bude stanovená vo výzve, ak hodnotu nad stanovenú fixnú sumu doplatí z vlastných prostriedkov. Vylúčime tým povinnosť verejného obstarávania, ktoré je častokrát časovo a administratívne náročné.

¹²² Prostredníctvom zástupcov Slovenskej republiky v orgánoch, najmä Rada, EHSV (Európsky hospodársky a sociálny výbor), poslanci EP, štáty V4.

¹²³ Rozlišujeme tri základné typy degradácie pôdy. Fyzikálna degradácia je vyvolaná veternou a vodnou eróziou, utláčaním pôdy, narušením pôdnej štruktúry a režimu. Chemická degradácia pôdy je spôsobená zmenami v režime živín, najmä dusíka a fosforu, akumuláciou toxických prvkov, okysľovaním alebo alkalizáciou. Biologická degradácia je spojená s ohrozením spoločenstiev pôdnych mikroorganizmov (edafón), so znížením humusu v pôde, čo následne vedie aj k zhoršeniu jej fyzikálno-chemických vlastností.

¹²⁴ Opatrenia zameriame na precízne hnojenie orných pôd, ochranu vodných zdrojov, šetrné hospodárenie na ornej pôde, v ovocných sadoch a vinohradoch, čo zabezpečí zníženie používania a závislosti od chemických látok. Podporíme investície na výstavbu nových závlah, ale aj rekonštrukcie a modernizácie existujúcej infraštruktúry závlah, čo podporí hospodárne nakladanie s vodou, ako aj na zadržiavanie vody v krajine.

102. Odpredaj závlahových systémov

Podnikatelia sú vlastníkami len tých zavlažovacích zariadení, ktoré vybudovali.

Pôvodné sú vo vlastníctve štátu - Hydromeliorácie, š.p. Štát sa o ne nestará, chátrajú a z veľkej časti sú aj rozkradnuté.

Riešenie

Zavlažovacie systémy vo vlastníctve štátu na pôde, ktorú vlastní poľnohospodári, im odpredáme za symbolickú cenu.

103. Zrušenie štátneho podniku Hydromeliorácie

Štátny podnik Hydromeliorácie svoju historickú úlohu splnil, v súčasnosti je podnik dlhodobo v strate.

Riešenie

Zrušíme štátny podnik Hydromeliorácie. Agendu, ktorú bude nevyhnutné vykonávať z pohľadu štátu, presunieme do pôsobnosti MPRV SR.¹²⁵

RYBNÉ HOSPODÁRSTVO

104. Efektívnejšia podpora rybného hospodárstva

Sektor akvakultúry a spracovania rybích produktov sa vyznačuje v OP RH¹²⁶ 2014 – 2020 nízkou mierou čerpania finančných prostriedkov. Zlým riadením prišlo Slovensko o viac ako 8,362 mil. EUR na rozvoj sektora akvakultúry. Finančné prostriedky, ktoré vraciame späť do Bruselu,¹²⁷ mohli byť využité na rozvoj odvetvia, čím by sa zvýšila jeho konkurencieschopnosť voči zahraničným partnerom.

Občania by tak mali ľahší prístup k čerstvým rybám a výrobkom z rýb, čo je dobré nielen z výživového, ale aj z ekologického hľadiska.

Riešenie

Zabezpečíme čerpanie finančných prostriedkov z OP RH. Pripravíme a zverejníme harmonogram výziev. Výzvy budú zamerané nielen na podporu produkcie rýb v existujúcich prevádzkach a výstavbu nových kapacít na chov a spracovanie rýb, ale aj na krajinotvorbu, ochranu fariem pred rybožravými predátormi, čo bude mať pozitívny dopad nielen na životné prostredie, ale aj na cestovný ruch a gastronómiu.

---

¹²⁵ Odpredajom závlahového systému poľnohospodárom pôsobnosť štátneho podniku ako samostatnej organizácie stratí opodstatnenie.

¹²⁶ Operačný program Rybné hospodárstvo

¹²⁷ <https://www.mirri.gov.sk/wp-content/uploads/2018/11/Implement%C3%A1cia-E%C5%A0IF-k-30.06.2022.pdf>

105. Akvakultúrne zariadenia

V dôsledku meniacej sa klímy čelí aj Slovensko častejším, závažnejším a dlhodobejším obdobiam sucha. Sucho môže mať kaskádové účinky. Napríklad znižuje hladinu nadzemnej vody, hladinu podzemných vôd, čo má negatívne dopady na rôzne odvetvia poľnohospodárstva. Prevádzkovateľom akvakultúrnych zariadení sa v dôsledku klimatických zmien podmienky podnikania zhoršujú.¹²⁸ Na problém sucha a neexistenciu stratégie manažmentu sucha na Slovensku poukazuje aj NKÚ.¹²⁹

Riešenie

Podporíme z finančných prostriedkov OP RH rekonštrukciu a modernizáciu súčasných, ako aj budovanie nových akvakultúrnych zariadení.

Pomôžeme tým rozvoju odvetvia chovu a produkcie rýb, ktoré sú významné z výživového hľadiska. Zároveň prispejeme k zmierneniu následkov klimatických zmien,¹³⁰ čo je v súlade aj so stratégiou adaptácie Slovenska na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy.¹³¹

106. Zrušenie duplicitnej byrokracie

Osvedčenie o chove rýb vydávané MPRV SR je zbytočnou byrokraciou.¹³²

Riešenie

Zrušíme duplicitnú evidenciu a osvedčenie o chove rýb vydávané MPRV SR.

POTRAVINÁRSTVO A OBCHOD S POTRAVINAMI

107. Zrušenie neužitočných regulácií potravinárov

Právny poriadok obsahuje viaceré ustanovenia, ktoré určujú podnikateľom v potravinárstve povinnosti nad rámec práva EÚ, hoci spotrebiteľom neprinášajú žiaden alebo len minimálny benefit.¹³³ Tento stav nie je s ohľadom na fungovanie voľného trhu EÚ s tovarom žiaduci. Znižuje konkurencieschopnosť našich podnikateľov v potravinárstve a spotrebiteľom neprináša želaný úžitok.

Riešenie

Po konzultácii so zástupcami potravinárov identifikujeme národnú právnu úpravu, ktorá stanovuje povinnosti a obmedzenia nad rámec tých, ktoré vyplývajú z práva EÚ. Ak z ich uplatňovania nebude pre spotrebiteľov vyplývať zásadný dlhodobý prínos, zrušíme ich.

¹²⁸ [Európska komisia: Budovanie Európy odolnej proti zmene klímy – nová stratégia EÚ pre adaptáciu na zmenu klímy, 2021](#)

¹²⁹ NKÚ: Pripravenosť Slovenskej republiky na riešenie sucha, Záverečná správa z kontroly, 2021

¹³⁰ <https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy/SK/LP/2022/691>

¹³¹ [H2odnota je voda, Akčný plán na riešenie dôsledkov sucha a nedostatku vody, 2018](#)

¹³² V súlade s nariadením EP a Rady (EÚ) 2016/429 schvaľovanie a registráciu akvakultúrnych subjektov už vykonáva Štátna veterinárna a potravinová správa SR.

¹³³ Napríklad požiadavky na skladovanie a na prepravu potravín, požiadavky na balenú pitnú vodu.

108. Odstránenie gold-platingu v potravinárstve

Požiadavky, najmä hygienické, na skladovanie a prepravu potravín sú podrobne upravené nariadeniami EÚ¹³⁴, a preto nie je potrebné a ani žiadúce, aby zákon o potravinách duplicitne a dokonca nad rámec požiadaviek EÚ stanovoval povinnosti pre podnikateľov, ktoré sa týkajú skladovania a prepravy potravín.

Riešenie

Zrušíme požiadavky na skladovanie a na prepravu potravín, ktoré sú stanovené v zákone o potravinách.¹³⁵

109. Odstránenie nadbytočnej byrokracie v potravinárstve

Zákon o potravinách ukladá podnikateľom povinnosť pravidelne oznamovať ministerstvu pôdohospodárstva množstvo svojich skladových zásob vybraných poľnohospodárskych produktov. Táto povinnosť sa vzťahuje na každého podnikateľa, aj na malý obchod v dedine. Štát má dostatok informácií už zo súčasných štatistických zisťovaní, aby vedel v prípade potreby efektívne sledovať a zabezpečiť svoju potravinovú bezpečnosť. Zákon teda zvyšuje náklady podnikateľom, čo sa premieta do cien vybraných potravín.

V čase trvania mimoriadnej situácie, núdzového stavu alebo výnimočného stavu musia podnikatelia navyše nahlasovať aj zámer tieto produkty vyvážať mimo Slovenska. To je v rozpore s pravidlami voľného pohybu tovaru EÚ.

Riešenie

Zrušíme povinnosti a obmedzenia týkajúce sa potravinovej bezpečnosti štátu v zákone o potravinách.¹³⁶

110. Zrušenie potravinového semafora

Potravinový semafor¹³⁷ za čas svojej existencie nepriniesol žiaden pozitívny efekt pre potravinársky priemysel, obchod s potravinami, ani pre spotrebiteľa. Zaregistrovalo sa doň len minimum výrobcov potravín. Právna úprava sa teda ukázala ako nepotrebná. Navyše, s ohľadom na prípravu novej legislatívy EÚ v oblasti označovania výživovej hodnoty potravín na prednej strane obalu potraviny sa stane nadbytočným aj z tohto dôvodu.

Riešenie

Zrušíme register potravín pre potravinový semafor.¹³⁸ Každá zbytočná byrokracia zvyšuje náklady, teda aj ceny produktov.

---

¹³⁴ Nariadenie je legislatívny akt Európskej únie, ktorý má všeobecnú platnosť, je záväzný vo svojej celistvosti, je priamo uplatniteľný vo všetkých členských štátoch. Na jeho platnosť nie je potrebná ratifikácia, ani žiadny vykonávací predpis zo strany legislatívneho orgánu členského štátu.

¹³⁵ § 10 a § 11 zákona č. 152/1995 Z. z. o potravinách.

¹³⁶ § 24 zákona č. 152/1995 Z. z. o potravinách.

¹³⁷ Podľa zákona o potravinách mal byť potravinový semafor jednoduchý, všeobecne zrozumiteľný a transparentný systém registrácie potravín, ktorý zohľadňuje požiadavky spotrebiteľov a obsahuje vybrané informácie o potravinách a podnikateľovi.

¹³⁸ § 6a zákona č. 152/1995 Z. z. o potravinách.

111. Predchádzanie tvorbe odpadov z potravín

V súčasnosti všeobecne stanovená lehota 45 dní na predaj potravín po dátume minimálnej trvanlivosti v obchode s potravinami neodzrkadľuje vlastnosti vybraných druhov potravín, ktoré z pohľadu bezpečnosti a kvality budú spĺňať požiadavky aj niekoľko mesiacov. Za bezpečnosť potraviny zodpovedá predajca. Zbytočne prísne normy vedú k zbytočnej tvorbe odpadu z potravín.

Riešenie

Zrušíme maximálnu lehotu pre predaj potravín po dátume minimálnej trvanlivosti, a to aj v závislosti od druhu potravín tak, aby sa predchádzalo zbytočnej tvorbe odpadu z potravín. Prehodnotíme aj iné legislatívne obmedzenia, ktoré môžu viesť k tvorbe odpadu z ešte použiteľných potravín.¹³⁹

112. Zníženie pokút na primeranú úroveň

Zákon o potravinách stanovuje výrazne vyššie horné hranice sadzieb pokút, ako je primerané vo vzťahu k závažnosti porušených povinností.

Riešenie

Znížime pokuty v zákone o potravinách na proporcionálnu úroveň k závažnosti porušenia povinnosti a prípadných následkov porušenia povinnosti.

113. Zrušenie povinnosti monitorovať inú formu označenia potravín

Ak podnikateľ používa inú ako základnú formu na vyjadrenie alebo prezentáciu označenia výživovej hodnoty potravín, zákon o potravinách¹⁴⁰ mu stanovuje povinnosť túto formu označenia monitorovať a zasláť o tom správu MPRV SR. Povinnosť monitorovania inej formy označenia výživovej hodnoty potravín by si mal plniť štát, ako mu to vyplýva z práva EÚ, a neprenášať túto záťaž na podnikateľov a ukladať im navyše povinnosť vypracúvať o tomto monitorovaní správu.

Riešenie

Zrušíme povinnosť uloženú podnikateľom monitorovať inú formu označenia výživovej hodnoty potravín a zasláť o tom správu, ktorá je stanovená v zákone o potravinách.

114. Odstránenie gold-platingu pri dodávkach ovocia a zeleniny

Nahlasovanie dodávok nespracovaného ovocia a zeleniny z iného členského štátu EÚ pri dovoze na Slovensko predstavuje zbytočnú administratívnu záťaž a pre podnikateľov vyžaduje

---

¹³⁹ Umožníme napríklad predaj potravín po dátume minimálnej trvanlivosti, aj ak majú deformovaný obal.

¹⁴⁰ § 9 ods. 3 zákona č. 152/1995 Z. z. o potravinách

financovanie pracovnej sily. Naviac, zavedenie tohto opatrenia nie je z pohľadu práva EÚ povinné.

Riešenie

Zrušíme povinnosť podnikateľov ohlasovať dodávky nespracovaného ovocia a zeleniny z iného členského štátu EÚ.¹⁴¹

115. Odstránenie gold-platingu pri balenej pitnej vode

Stanovením podmienok na „výrobu“ balenej pitnej vody v slovenskej legislatíve nad rámec práva EÚ dochádza k vytváraniu nadbytočných povinností pre podnikateľov. Slovenský výrobca balenej pitnej vody sa musí podriadiť obmedzeniam a podmienkam, ktoré pre zahraničných výrobcov neplatia.

Riešenie

Zrušíme právnu úpravu o balenej pitnej vode.

116. Odstránenie neprimeraných podmienok pre predaj dojčenskej vody

Slovensko je jedinou krajinou v EÚ, ktorá má osobitne upravený dátum minimálnej trvanlivosti pre dojčenskú vodu na maximálne 6 mesiacov od plnenia, čo v podmienkach voľného pohybu tovaru v EÚ vytvára nerovné podmienky na trhu a negatívne ovplyvňuje konkurencieschopnosť slovenských výrobcov dojčenských vôd.

Riešenie

Zrušíme povinnú maximálnu lehotu (6 mesiacov) minimálnej trvanlivosti pre dojčenskú vodu.

117. Odstránenie neprimeraných podmienok pre pultový predaj

Právo EÚ umožňuje členským štátom zaviesť povinnosti označovať aj tzv. nebalené potraviny pri pultovom predaji výživovými údajmi. Povinnosť uvádzať výživové údaje pre nebalené potraviny, teda národná regulácia nad rámec požadovanú EÚ, spôsobuje byrokratickú záťaž pre podnikateľov, ktorá nie je v dostatočnej miere vykompenzovaná prínosmi na strane spotrebiteľa.

Riešenie

Odstránime povinnosť označovať nebalené potraviny predávané z pultu výživovými údajmi.

---

¹⁴¹ § 7b zákona č. 152/1995 Z. z. o potravinách

118. Zrušenie povinnej registrácie pri predaji z dvora

Súčasná právna úprava umožňuje predaj vybraných prvotných a spracovaných rastlinných produktov až po registrácii prevádzkovateľa na orgáne úradnej kontroly potravín. Povinnosť registrácie pritom nevyplýva z práva EÚ, predstavuje zbytočnú byrokraciu a vo viacerých členských štátoch ani neexistuje, keďže tieto produkty predstavujú minimálnu hrozbu pre zdravie spotrebiteľa.

Riešenie

Zrušíme povinnosť registrácie prevádzkovateľov pri predaji vybraných prvotných a spracovaných rastlinných produktov z dvora.

119. Zrušenie obmedzujúcich požiadaviek na export potravín

Na potraviny určené na export do iných krajín EÚ a tretích krajín stanovuje národná právna úprava potravinového práva rôzne požiadavky, ktoré nie sú v súlade s požiadavkami na potraviny v právnej úprave krajín, do ktorých sú tieto potraviny dovážané zo SR. To spôsobuje v praxi exportérom problémy a vytvára tiež nerovné konkurenčné podmienky.¹⁴²

Riešenie

Zrušíme všetky obmedzujúce požiadavky na potraviny podľa národnej právnej úpravy, ktoré sú určené na vývoz zo SR do EÚ a tretích krajín.¹⁴³

120. Rozšírenie okruhu produktov na predaj z dvora

Právo EÚ¹⁴⁴ stanovuje povinnosť členským štátom, aby prijali predpisy, ktoré upravujú hygienické požiadavky pri predaji prvotných produktov z dvora. Slovenská právna úprava predaja prvotných produktov z dvora neumožňuje predaj niektorých prvotných produktov (materská kašička, včelí vosk, predaj vajec z automatov) a zbytočne prísne reguluje množstvo predaných prvotných produktov predajom z dvora.¹⁴⁵

Riešenie

Vytvoríme legislatívne pravidlá pre predaj z dvora pre materskú kašičku a včelí vosk pochádzajúci z vlastného chovu včelstiev a pre predaj vajec v automatoch. Prehodnotíme tiež množstevné obmedzenia v národnej legislatíve pre prvotné produkty predávané z dvora.

121. Poradenský systém v potravinárstve

Potravinárstvo je jedno z najregulovanejších odvetví v EÚ a výklad potravinárskej legislatívy je

---

¹⁴² § 7 ods. 2 zákona č. 152/1995 Z. z.

¹⁴³ 83/2016 Z. z. Vyhláška o mäsových výrobkoch (napríklad odlišný teplotný režim mäsových výrobkov)

¹⁴⁴ Článok 1 ods. 3 nariadenia č. 852/2004 o hygiene potravín

¹⁴⁵ V súčasnosti môže jeden prevádzkovateľ ročne predať formou predaja z dvora len 1t medu.

zložitý. Zatiaľ čo v iných, menej regulovaných oblastiach v rámci kontrolných orgánov funguje aj poradenský systém, v potravinárstve tomu tak nie je.¹⁴⁶

Riešenie

V rámci regionálnych orgánov úradnej kontroly potravín vytvoríme poradenský systém pre podnikateľov v potravinárstve. Úlohou orgánov úradnej kontroly potravín by nemalo byť len kontrolovať subjekty a následne ich trestať. Orgány úradnej kontroly potravín by mali vystupovať aj v pozícii poradného orgánu.

122. Otvorenie trhu s analýzami vzoriek aj pre súkromné laboratóriá

Na Slovensku pôsobia okrem niekoľkých štátnych laboratórií aj súkromné spoločnosti, ktoré vykonávajú akreditované laboratórne činnosti a spĺňajú rovnako prísne kritériá ako štátne laboratóriá. Nie je preto dôvod, aby za úradné laboratóriá boli poverované len štátne laboratóriá. Je potrebné hľadiť na to, čo bude pre štát ekonomicky výhodnejšie.

Riešenie

Trh s analýzami vzoriek v úradných laboratóriách otvoríme aj pre súkromné spoločnosti. Vytvoríme predpoklady na to, aby mohli byť poverené ako úradné laboratóriá aj súkromné laboratórne spoločnosti.

123. Plnohodnotné stravovanie v školských jedálňach

Stravovanie detí v školských jedálňach podlieha kritike zo strany rodičov, deťom strava nechutí a obedy vynechávajú, čo z výživového hľadiska nie je správne. Rovnako je problém, že školské stravovanie nereflektuje na stále narastajúci počet detí s rôznymi alergiami a intoleranciami.

Riešenie

Pravidelne budeme robiť revíziu a zlepšovanie materiálno-spotrebných noriem a receptúr v školskom stravovaní tak, aby sa zabezpečilo zdravšie a výživovo plnohodnotnejšie stravovanie. Vypracujeme materiálno-spotrebné normy a receptúry aj pre skupiny detí s alergiami a intoleranciami.¹⁴⁷

124. Zrušenie správnych poplatkov vyplývajúcich zo zákona o potravinách

Správne poplatky zavedené v zákone o potravinách predstavujú nesystémové opatrenie, ktoré znevýhodňuje podnikateľov v potravinárskom odvetví. Okrem správnych poplatkov, ktoré musia platiť aj iní podnikatelia, sú povinní podnikatelia v potravinárstve platiť ďalšie správne poplatky podľa zákona o potravinách často za tie isté služby.¹⁴⁸

---

¹⁴⁶ Napr. inšpekcia práce poskytuje aj poradenstvo.

¹⁴⁷ Napr. jedlá so zníženým obsahom laktózy alebo bezgluténové jedlá.

¹⁴⁸ Napr. pri otvorení prevádzkarne musí podnikateľ v potravinárstve zaplatiť správny poplatok aj orgánu verejného zdravia aj orgánu veterinárnej starostlivosti.

Riešenie

Zrušíme správne poplatky zavedené v zákone o potravinách.

125. Upustenie od pokuty pri prvom výskyte problému odstrániteľného na mieste

Orgány úradnej kontroly potravín by nemali podnikateľov len trestať. Zákon o potravinách neumožňuje upustiť od uloženia pokuty v prípade porušenia povinnosti, ktorej nedostatok podnikateľ dokáže na mieste odstrániť a nejde o nebezpečnú potravinu z pohľadu zdravia spotrebiteľa.

Riešenie

Do zákona o potravinách zavedieme inštitút upustenia od uloženia pokuty v prípade, že problém je odstrániteľný na mieste a nejde o nebezpečnú potravinu.

126. Stanovenie kritérií na označovanie potravín

V súčasnosti nie sú stanovené jednotné kritériá pre označovanie potravín niektorými nepovinnými informáciami o potravinách. To v praxi spôsobuje problémy výrobcom potravín a vytvára tiež nejednotné podmienky pre podnikateľské subjekty na trhu. Rovnako spotrebiteľia nemajú istotu, aké potraviny nakupujú a následne konzumujú.

Riešenie

Prijmeme právnu úpravu, ktorá bude určovať kritériá pre označovanie potravín niektorými dobrovoľnými informáciami, ako napríklad bezlaktózový, so zníženým obsahom laktózy, probiotický, vegánsky, vegetariánsky.

127. Efektívnejšia kontrola obchodu s potravinami

Kontrola dodržiavania zákona o neprimeraných podmienkach v obchode s potravinami¹⁴⁹ je zverená do pôsobnosti MPRV SR, ktoré však pre zložitú a odlišnú problematiku nedisponuje kvalifikovanou pracovnou silou, ktorá by vedela vykonávať účinný dozor. Na Slovensku pritom pôsobí Protimonopolný úrad SR, ktorý vykonáva kontrolu dodržiavania pravidiel v rôznych oblastiach hospodárskej súťaže, kam môžeme zaradiť aj kontrolu podľa zákona o neprimeraných podmienkach v obchode s potravinami. V ČR túto problematiku rieši obdobne Úrad na ochranu hospodárskej súťaže.

Riešenie

Kontrolu dodržiavania zákona o neprimeraných podmienkach v obchode s potravinami zveríme do pôsobnosti Protimonopolného úradu SR.

---

¹⁴⁹Zákon č. 91/2019 Z. z.

VETERINÁRNA STAROSTLIVOSŤ A DOBRÉ ŽIVOTNÉ PODMIENKY ZVIERAT

128. Mobilné bitúanky

Na Slovensku je nedostatok bitúnkov. Najmä drobní chovatelia by privítali, ak by mali možnosť zavolať na porážku tzv. mobilný bitúnok. Usmrcovať zvieratá v mieste chovu týmto spôsobom umožňuje legislatíva EÚ.¹⁵⁰

K slovenskej alternatívnej právnej úprave vo forme farmárskeho bitúanku má Komisia výhrady, ktoré neboli dodnes odstránené.¹⁵¹

Riešenie

Prijmeme právnu úpravu, ktorou sa povolia mobilné bitúanky. Pre chovateľov je to riešenie lacnejšie než porážky v bitúankoch, bez zbytočnej byrokracie. Zvieratá pri porážaní v mieste chovu zároveň trpia menej a nie sú vystavené zbytočnému stresu.

129. Priestupok pri usmrtení označeného psa alebo mačky v poľovnom revíri

V zákone o poľovníctve neexistuje skutková podstata priestupku za usmrtenie psa alebo mačky voľne sa pohybujúcich po poľovnom revíri, ktoré boli viditeľne označené. Porušenie tejto povinnosti fyzickou osobou budeme trestať zvýšenou sadzbou pokuty.

Riešenie

V zákone o poľovníctve vytvoríme skutkovú podstatu priestupku za usmrtenie psa alebo mačky voľne sa pohybujúcich po poľovnom revíri, ktoré boli viditeľne označené.

130. Kastračný program psov a mačiek

Na Slovensku chýba ucelená koncepcia a kastračný program psov a mačiek. Nekontrolované rozmnožovanie sa túlavých zvierat a zvierat najmä v sociálne vylúčených komunitách spôsobuje nárast ich počtov na neúmerne množstvo. Karanténne stanice ani útulky na to nemajú dostatočné kapacity.

Riešenie

Vypracujeme a budeme realizovať štátny kastračný program pre zvieratá na kastráciu psov a mačiek.

131. Kamery na bitúankoch

Povinnosť vyhotovovania obrazových záznamov na bitúankoch a ich uchovávanie je zavedený vo viacerých vyspelých štátoch¹⁵². Tento systém jednak pôsobí preventívne, a znižuje tiež

¹⁵⁰ [Nariadenie EÚ č. 853/2004, ktorým sa ustanovujú osobitné hygienické predpisy pre potraviny živočíšneho pôvodu](#)

¹⁵¹ [Notification: 2022/0523/SK](#)

¹⁵² Napríklad v Španielsku, Veľkej Británii a Izraeli.

pravdepodobnosť týrania zvierat, potravinových podvodov a manipulácie na bitúnkoch v rozpore s hygienickými požiadavkami.

Riešenie

Zavedieme povinnosť kamerového systému na bitúnkoch.

132. Zrušenie Inštitútu vzdelávania veterinárnych lekárov

V roku 2021 vykonal Inštitút vzdelávania veterinárnych lekárov celkovo 37 vzdelávacích aktivít. Väčšina školiteľov bola z externého prostredia. Inštitút minul v roku 2021 na prevádzkové náklady a svoju činnosť zo štátneho rozpočtu 130 tisíc eur a 296 tisíc eur z vlastných zdrojov (poplatky za vzdelávanie).

Riešenie

Zrušíme Inštitút vzdelávania veterinárnych lekárov v Košiciach. Jeho majetok odpredáme.

Vytvoríme systém vzdelávania veterinárnych lekárov a zamestnancov orgánov veterinárnej starostlivosti prostredníctvom súkromných spoločností, ktoré bude akreditovať ŠVPS SR. Tie budú poskytovať aj ďalšie školenia podľa zákona o veterinárnej starostlivosti.

133. Zrušenie povinnosti nahlasovať použitie živého zvierťa v reklame

Výrobcovia reklamy sú povinní oznamovať použitie živého zvierťa (len stavovca) v reklame. Uvedená povinnosť zbytočne zaťažuje podnikateľov a nemá opodstatnenie, keďže zvieratá vôbec nechráni.

Riešenie

Zrušíme povinnosť oznámiť použitie živého zvierťa v reklame regionálnej veterinárnej a potravinovej správe.

LESNÉ HOSPODÁRSTVO A PRVOSPRACOVANIE DREVA

134. Objektívne kritériá na výnimky

Zákon o lesoch¹⁵³ povoľuje v určitých prípadoch predĺžiť lehotu na obnovu lesa až o 20 rokov bez konkrétnych kritérií, napríklad od veľkosti plochy obnovovaného lesa. To nie je správne. Aj po náhodnej ťažbe v dôsledku kalamity by sa les mal obnoviť čo najskôr a lehoty by mali byť určené na základe jasných kritérií.

Riešenie

---

¹⁵³ Zákon č. 326/2005 Z. z. o lesoch

Prehodnotíme zákonom stanovenú možnosť predĺženia lehoty obnovy lesa na holine až o 20 rokov. Maximálnu lehotu stanovíme podľa kritérií, napríklad veľkosti plochy tak, aby boli pravidlá jednoznačné.

135. Kompenzácie za obmedzenie využívania lesa

V SR máme množstvo chránených území, v ktorých sú vlastníci súkromných lesov povinní platiť miestne dane, hoci im štát neumožňuje na svojich lesných pozemkoch riadne hospodáriť a využívať ich. Štát im rovnako nekompensuje straty, ktoré im vznikajú z toho, že nemôžu svoje súkromné vlastníctvo riadne užívať.

Riešenie

Zadefinujeme štandardy, ktoré umožnia vyplácanie kompenzácií z fondov EÚ vlastníkom súkromných lesov, ktorých štát obmedzuje v hospodárení a riadnom užívaní svojich lesných pozemkov. Zákomom znížime tiež výšku miestnych daní za tieto lesné pozemky.

136. Podpora lesných škôlok

Podnikatelia v oblasti lesných škôlok rovnako patria do Spoločnej poľnohospodárskej politiky. Podľa súčasne nastavených pravidiel v SR však z nej nemôžu čerpať žiadne finančné prostriedky. Stávajú sa tak nekonkurencieschopní oproti iným podnikateľom v EÚ.

Riešenie

Umožníme čerpanie peňazí zo Spoločnej poľnohospodárskej politiky aj pre podnikateľov v oblasti lesných škôlok.

137. Elektronické monitorovania ťažby dreva

V súčasnosti sa v štátnych lesoch ešte stále používajú ručné merače drevnej hmoty, ktoré sú nepresné. Problémom pre Slovensko sú podvody s drevom, za predaj ktorého by štát mohol získať viac peňazí.^{154,155}

Riešenie

Zavedieme povinnosť obhospodarovateľov štátnych lesov využívať elektronický monitorovací systém kontroly ťažby dreva¹⁵⁶.

---

¹⁵⁴ <https://www.trend.sk/spravy/staronovemu-ministrovi-zigovi-sype-jeho-biznis-drevom-stale-viac>

¹⁵⁵ <https://www1.pluska.sk/spravy/z-domova/podlomi-zigovi-vazy-obrovsky-biznis-drevom-ako-mal-exminister-zarabat-dph>

¹⁵⁶ Takéto systémy sa využívajú napríklad v Rumunsku a v Poľsku: <https://www.wwf.de/fileadmin/fm-wwf/Publikationen-PDF/EU-Forest-Crime-Initiative-Romania-GAP-Analysis.pdf>
https://www.enpi-fleg.org/site/assets/files/1898/international_experience_in_development_of_timber_tracking_systems.pdf

138. Dobudovanie lesnej cestnej siete

Súčasná dĺžka všetkých typov lesných ciest (38,96 tis. km) a jej hustota (19,96 m/ha) sú na dolnej hranici optimálnej hustoty, ktorá sa s ohľadom na realizáciu šetrných a ekologických foriem pestovania lesov, ťažby dreva a efektívnu ochranu lesa pohybuje od 20 do 25 m/ha.¹⁵⁷ Je preto potrebné investovať do dobudovania, ale aj obnovy lesnej cestnej siete.

Riešenie

Finančne podporíme obnovu a dobudovanie lesnej cestnej siete zo Spoločnej poľnohospodárskej politiky. To bude mať pozitívny vplyv aj na zabezpečenie ochrany pred požiarmi v lesoch.

139. Transparentnosť štátneho dozoru v lesoch

V súčasnosti neexistuje možnosť účinnej verejnej kontroly štátneho dozoru v lesoch pre občanov a mimovládne ochranné organizácie. Informácie o výkone štátneho dozoru v lesoch sa nezverejňujú.

Riešenie

Zabezpečíme, aby boli informácie a výsledky z vykonávaného štátneho dozoru v lesoch verejne dostupné pre občanov.

POĽOVNÍCTVO

140. Zrušenie povinného členstva v poľovníckej komore

Povinné členstvo v Slovenskej poľovníckej komore stanovené zákonom o poľovníctve¹⁵⁸ zbytočne polarizuje poľovnícku obec. Štát previedol časť svojich kompetencií na SPK výmenou za povinné členstvo v komore, ktorá je z definície potenciálne v konflikte záujmov.

Riešenie

Zrušíme povinné členstvo v Slovenskej poľovníckej komore. Kompetencie vrátíme do rúk štátu, čím sa vytvorí predpoklad pre zavedenie dobrovoľného členstva v komore.

141. Zodpovednosť poľovníckeho združenia za škody spôsobené zverou

Zákomom o poľovníctve z roku 2009 sa vypustila právna úprava zodpovednosti poľovníckeho združenia za škody spôsobené zverou nesprávnym užívaním poľovníckeho revíru. V dôsledku toho poľovníci jednak nie sú motivovaní regulovať stav zveri, jednak náhrada škody je prakticky nevyhľaditeľná.

---

¹⁵⁷ Správa o lesnom hospodárstve v Slovenskej republike za rok 2021

¹⁵⁸ Zákon č. 274/2009 Z. z. o poľovníctve

Riešenie

Zabezpečíme účinné zavedenie zodpovednosti poľovníckeho združenia za škody spôsobené zverou nesprávnym užívaním poľovného revíru¹⁵⁹ v znení zákona o poľovníctve platnom do roku 2008.

Pri riešení škôd spôsobených zverou, budeme preferovať predovšetkým uplatňovanie princípov prevencie, teda zameranie sa na odstránenie príčin (vysoká početnosť raticovej zveri, stres, nesprávne prikrmovanie a pod.).

142. Efektívna kontrola plnenia plánov chovu a lovu raticovej zveri

Za uplynulých 20 rokov sa vybrané druhy zveri v SR premnožili.¹⁶⁰ Podľa koncepcie k nárastu jarých kmeňových stavov (JKS) raticovej zveri dochádza najmä v dôsledku neplnenia plánu ich lovu. K narastaniu JKS prispieva neplnenie plánu lovu samíc a mláďat, keďže atraktívna je najmä trofejová zver.

Riešenie

Prehodnotíme metodiky sčítavania jednotlivých druhov zveri za účelom získania relevantných údajov o skutočných stavoch zveri.

Zabezpečíme vypracovanie plánov poľovníckeho hospodárenia tak, aby zodpovedali realite. Po ich schválení budeme vyžadovať ich dôsledné plnenie. Zabezpečíme dôslednú kontrolnú činnosť okresných úradov v tejto oblasti a v prípade neodôvodneného neplnenia plánov uložíme sankcie.

Prijmeme legislatívu, ktorou sa umožní orgánom štátnej správy nariadiť užívateľom poľovných revírov povinnosť predkladania znakov z ulovenej netrofejovej zveri. Zabezpečíme tým reálnu kontrolu plnenia plánov chovu a lovu raticovej zveri.

143. Zvýšenie motivácie na odlov

Premnoženie najmä raticovej zveri je problematické aj z pohľadu vývoja populácie. Narastá veľmi závažná nepriaznivá sociálna štruktúra všetkých druhov raticovej zveri. Populácie sú nadmerne zmladené. Podiel samíc ku samcom je vyšší u všetkých poľovnícky obhospodarovaných druhov raticovej zveri. Hlavným cieľom je preto upraviť pohlavnú a vekovú štruktúru všetkých druhov raticovej zveri. Znížením počtu samíc a úpravou vekovej štruktúry dôjde k zníženiu prírastku, a tým k zastaveniu nežiaduceho narastania početnosti populácií.

Riešenie

Zvýšime výšku zástrelného¹⁶¹ tak, aby dostatočne motivovala poľovníkov na odlov zveri.

---

¹⁵⁹ úprava platná do roku 2008

¹⁶⁰ <https://www.mpsr.sk/koncepcia-rozvoja-polovnictva-v-slovenskej-republike/799-37-799-12537/>

¹⁶¹ z fondov EÚ

144. Rozšírenie zoznamu invázných druhov o daniela škvrnitého

Problematickým druhom premnoženej raticovej zveri je najmä daniel škvrnitý, ktorý nie je pôvodný druh a v minulosti sa na Slovensku choval výlučne v oborách tak ako v iných štátoch EÚ, ako napríklad Rakúsko alebo Nemecko. Je to škodlivejší druh raticovej zveri ako jeleň a na úrodách spôsobujú poľnohospodárom významné škody.

Riešenie

Zabezpečíme rozšírenie zoznamu invázných druhov živočíchov o daniela škvrnitého.¹⁶² Zoznam by nemal byť konečný, priebežne ho budeme aktualizovať a v prípade potreby dopĺňať o ďalšie druhy.¹⁶³

145. Vhodné užívanie poľnohospodárskych pozemkov pre umožnenie lovu zveri

Jednou z objektívnych príčin neplnenia plánov lovu je znemožnenie lovu zveri v dôsledku nevhodného užívania poľnohospodárskych pozemkov (parcely príliš veľkých výmer, voľba vysokých plodín na parcelách susediacich s lesom, oplocovanie parcel na veľkých výmerách, prikrmovanie a pod.).¹⁶⁴

Riešenie

Stanovíme jasné pravidlá pre užívanie poľnohospodárskych pozemkov v súvislosti s výkonom práva poľovníctva, ako napríklad prikrmovanie a vnadenie zveri.¹⁶⁵

146. Elektronická kniha návštev poľovného revíru

V súčasnosti knihu návštev poľovného revíru zakladá užívateľ poľovného revíru. Spravidla je vedená v písomnej forme, čo umožňuje obchádzanie povinností poľovníkmi, napríklad dodatočný zápis do knihy.

Riešenie

Zavedieme jednoduchú a efektívnu centrálnu elektronickú evidenciu knihy návštev poľovného revíru.

147. Profesionálna poľovná stráž

Podľa súčasnej právnej úpravy navrhuje členov poľovníckej stráže užívateľ poľovného revíru, ak tak užívateľ neurobí, vymenuje člena poľovníckej stráže z vlastného podnetu okresný úrad. Táto právna úprava predstavuje konflikt záujmov. Kontrolovaný subjekt si vyberá, kto ho bude kontrolovať. Členovia poľovníckej stráže nie sú tiež adekvátne odmeňovaní, preto nie sú

---

¹⁶² Výsledkom bude možnosť celoročného neobmedzeného odstrelu, a tým lepšej regulácie stavov.

¹⁶³ Ako potenciálne nebezpečný druh sa javí nepôvodný jeleň sika.

¹⁶⁴ <https://www.mpsr.sk/koncepcia-rozvoja-polovnictva-v-slovenskej-republike/799-37-799-12537/>

¹⁶⁵ Používanie jednotlivých krmív, miesto a čas predkladania, maximálne množstvo predloženého krmiva a pod.

motivovaní vykonávať zákonom stanovené oprávnenia zodpovedne tak, ako im vyplývajú zo zákona o poľovníctve.

Riešenie

Poľovnícku stráž profesionalizujeme. Vytvoríme zbor poľovníckej stráže v pôsobnosti MPRV SR. Členovia poľovníckej stráže budú štátnymi zamestnancami. Financovanie bude zabezpečené z kapitoly MPRV SR.

POZEMKY A POZEMKOVÉ ÚPRAVY

148. Zrušenie Slovenského pozemkového fondu

SPF predstavuje veľký neprehľadný a netransparentný štátny aparát s poľnohospodárskymi pozemkami vo vlastníctve štátu a s pozemkami, ktorých vlastník nie je známy. Do dnešného dňa nebola vykonaná inventarizácia tejto pôdy. SPF je pri svojej činnosti spájaný s jednou kauzou za druhou. Je to zjavný príklad zlého hospodárenia štátu.

Riešenie

Zrušíme Slovenský pozemkový fond.

Zrušenie možno vykonať až na základe analýzy, ktorá nám dá odpoveď, ktoré kompetencie SPF zveríme obciam, a ktoré štátnym úradom (napr. pozemkovým a lesným odborom okresných úradov). Kompetencie okresného úradu na úseku pozemkov presunieme na MPRV SR.

Predtým bude potrebné vykonať nevyhnutné kroky – inventarizácia pôdy, zrušenie inštitútu nezisteného vlastníka.

149. Evidencia pozemkov v správe Slovenského pozemkového fondu

SPF spravuje poľnohospodárske nehnuteľnosti vo vlastníctve štátu a nakladá s pozemkami, ktorých vlastník nie je známy. SPF od svojho založenia¹⁶⁶ do dnešného dňa nevedie osobitnú evidenciu pozemkov v jeho správe a nakladaní. Na túto skutočnosť poukazuje aj NKÚ vo svojej správe.¹⁶⁷

Riešenie

Zabezpečíme, aby SPF viedol evidenciu pozemkov v jeho správe.

150. Transparentnosť pri predaji štátnej pôdy

---

¹⁶⁶ Zákon č. 330/1991 Zb. o pozemkových úpravách, usporiadaní pozemkového vlastníctva, pozemkových úradoch, pozemkovom fonde a o pozemkových spoločnostiach

¹⁶⁷ [NKÚ: Hospodárenie, správa a nakladanie s majetkom v Slovenskom pozemkovom fonde, Správa o výsledku kontroly, 2021](#)

SPF od svojho vzniku nedokázal vypracovať transparentný systém nakladania s majetkom. Skutočnosť, že štát je zlý hospodár, dokazujú mnohé korupčné kauzy spojené s SPF.

Riešenie

Vytvoríme transparentný systém na odpredaj pôdy vo vlastníctve štátu. Odpredaj pôdy bude vykonaný formou transparentných aukcií.

151. Zrušenie inštitútu pozemku nezistených vlastníkov

Pozemky nezistených vlastníkov spôsobujú problémy, keďže s nimi možno nakladať v obmedzenej forme. Po viac ako 33 rokoch od Nežnej revolúcie je potrebné sa s týmto inštitútom vysporiadať a zrušiť ho. Na území Slovenska sa nachádza obrovská rozloha pozemkov, ktoré by bolo možné využiť na výstavbu bytov, podnikov, na rekreáciu či poľnohospodárstvo. Vzhľadom na chaos spojený s nimi však dlhodobo prichádzame o veľké množstvo zdrojov potrebných na rast životnej úrovne.

Riešenie

Vysporiadame sa s pozemkami, ktorých vlastník nie je známy.

Nájdeme ústavne čisté právne riešenie, ktorým zrušíme inštitút pozemkov, ktorých vlastník nie je známy. V prechodnom období umožníme subjektom, aby pôdu nezistených vlastníkov získali zjednodušeným spôsobom do vlastníctva po svojich predkoch. Po prechodnom období budú ostatné pozemky, ktorých vlastníci nie sú známi, prevedené do vlastníctva obcí a miest, ktoré ju budú môcť využiť prípadne odpredať súkromnému sektoru. Zriadime fond, ktorý bude slúžiť na prípadné odškodnenie za vyvlastnenie týchto pozemkov, ak sa v budúcnosti nájdu prípady domáhania sa týchto pozemkov.

152. Ukončenie reštitúcií

Prvé reštitučné nároky si uplatnili fyzické a právnické osoby už v roku 1992. Do dnešného dňa viaceré reštitučné konania neboli vinou štátu skončené a viaceré uplatnené reštitučné nároky neboli zo strany štátu vysporiadané. Táto povinnosť pritom vyplýva štátu zo zákona.

Riešenie

Zabezpečíme, aby boli právoplatne skončené všetky prebiehajúce reštitučné konania a vysporiadame¹⁶⁸ všetky už priznané reštitučné nároky.¹⁶⁹

153. Pozemkové úpravy

---

¹⁶⁸ zo zdrojov SPF

¹⁶⁹ Po viac ako 30 rokoch plnenia reštitučných nárokov je pravdepodobné, že doteraz neboli ukončené sporné reštitučné nároky, kde je dnes vyriešenie náhradným pozemkom nepravdepodobné. Riešenia treba hľadať rýchlo, a najmä cestou poskytnutia finančnej náhrady.

Výrazná rozdrobenosť pozemkov znemožňuje plnohodnotné využívanie pôdy, a to aj na poľnohospodárske účely.¹⁷⁰ V roku 2017 vlastnilo poľnohospodárske a lesné pozemky mimo zastavaných území obcí a miest v SR 4,4 mil. ľudí. Priemerná poľnohospodárska parcela na Slovensku mala výmeru len 0,5 ha, jednu parcelu vlastnilo v priemere až 12 osôb a celkovo existovalo takmer 99 miliónov vlastníckych vzťahov k pôde.¹⁷¹

Rozdrobenosť pôdy spôsobuje v praxi problémy.¹⁷²

Riešenie

Urýchlíme proces pozemkových úprav na maximálnu mieru napríklad zjednodušením metodiky realizácie pozemkových úprav a zapojením väčšieho počtu geodetov.¹⁷³

154. Transparentné mechanizmy pre odkúpenie pôdy

Príklady z praxe preukazujú neochotu SPF odpredať pôdu aj v prípade, že ide o malé výmery a občania tak nedokážu získať napríklad stavebné rozhodnutie na výstavbu rodinného domu napriek tomu, že majú vysporiadané a vo vlastníctve všetky pozemky pod stavbou s výnimkou pôdy v správe SPF.

Riešenie

Vytvoríme transparentné mechanizmy pre odkúpenie pôdy štátu v správe SPF, ktorú štát nepotrebuje alebo nebude v budúcnosti potrebovať alebo ju nedokáže efektívne využiť.

155. Otvorenie trhu s pôdou

Slovensko má v porovnaní s ostatnými štátmi EÚ štvrtú najvyššiu hodnotu indexu regulácie pôdy. Regulácia na Slovensku zároveň zmrazuje neefektívne fungujúci trh s pôdou, čím sa vytvárajú prekážky na rozvoj poľnohospodárskej produkcie a na zmenu štruktúry výroby.¹⁷⁴

Riešenie

Otvoríme trh s pôdou. Zrušíme obmedzenia, ktoré bránia vlastníkom pôdy slobodne s ňou nakladať, obmedzujú jej scudzovanie.

---

¹⁷⁰ Pozemkové úpravy (PÚ) financované štátom, či už zo SPP alebo zo štátneho rozpočtu, mali byť odškodnením vlastníkov pozemkov za 40 ročné odobratie vlastníctva a znemožnenie ich užívania. Vlády od roku 1989 vykonali PÚ len na 12 percentách katastrálnych území Slovenska. Vlastníci tak získali späť pozemky de iure, nie de facto, pretože z dôvodu vysokej fragmentácie ju stále nemôžu plnohodnotne užívať. PÚ nie sú jediným riešením na využívanie poľnohospodárskej pôdy, avšak ich realizácia je dôležitá vzhľadom na zamedzenie prebiehajúcich negatívnych procesov vo vidieckej a poľnohospodárskej krajine.

¹⁷¹ ÚHP: Revízia výdavkov na pôdohospodárstvo a rozvoj vidieka, Záverečná správa, 2019

¹⁷² Napríklad ide o: 1. nezrovnalosti v evidencii pozemkového vlastníctva a právnych vzťahov k nim, čo vedie k tomu, že súčasní obhospodarovatelia pozemkov nemajú možnosť uzatvoriť korektné nájomné zmluvy k reálnym pozemkom. 2. znižovanie účinnosti poľnohospodárskej politiky pri dosahovaní cieľov SPP. 3. zhoršený prístup k pôde najmä pre novovznikajúce farmy a mladých a malých farmárov. 4. nevysporiadané vlastnícke vzťahy k pozemkom tvoriacich existujúcu infraštruktúru (väčšina súčasných poľných a lesných ciest nie je majetkovoprávne usporiadaná).

¹⁷³ Budeme presadzovať rýchlejšie a finančne efektívne riešenie problémov rozdrobenosti pôdy, najmä zjednodušením súčasnej metodiky realizácie pozemkových úprav, ich priebežné financovanie z Programu rozvoja vidieka a zo štátneho rozpočtu. Zabezpečíme tiež transparentné podmienky verejného obstarávania pre pozemkové úpravy tak, aby do projektu pozemkových úprav malo možnosť zapojiť sa čo najväčší počet geodetov.

¹⁷⁴ ÚHP: Revízia výdavkov na pôdohospodárstvo a rozvoj vidieka, Záverečná správa, 2019

Ochranu pôdy budeme zabezpečovať prostredníctvom dozorných a inšpekčných orgánov, nie obmedzeniami trhu s pôdou.

156. Zrušíme trojstupňovosť štátnej správy v oblasti pozemkov, lesov a poľovníctva

Poslednou reformou štátnej správy v rokoch 2012 až 2016 bola zavedená v oblasti pozemkov, lesov a poľovníctva trojstupňová štátna správa a takto včlenená do pôsobnosti rezortu vnútra bez reálneho odôvodnenia a potreby. Toto spôsobuje zbytočné zaťaženie občanov, keďže niektoré úkony sú na okresnej úrovni a niektoré na krajskej úrovni. Zároveň takáto štruktúra dvojitého riadenia komplikuje efektívny výkon štátnej správy, ktorý by mal byť výlučne v pôsobnosti rezortu pôdohospodárstva.

Riešenie

Vytvoríme špecializovanú štátnu správu pre pozemky, lesy a poľovníctvo v pôsobnosti rezortu pôdohospodárstva, ktorá bude nezávislá od rezortu vnútra. Zrušíme trojstupňovosť štátnej správy na úseku pôdohospodárstva. Štátnu správu budú vykonávať pôdohospodárske úrady v sídle okresu a MPRV SR, čím ľuďom zjednodušíme vybavovanie žiadostí.

6. Životné prostredie

KLIMATICKÁ ZMENA

157. Rozhodovanie na základe analýz

Diskusia o klimatickej zmene, jej prejavoch a dôsledkoch, ale aj návrhy riešení, sa často opierajú o zjednodušujúce a niekedy až prvoplánové tvrdenia. Na jednej strane sú skupiny ľudí, ktoré bijú na poplach, iné skupiny zas klimatickú zmenu spochybňujú. To vedie k tlaku na riešenia, ktorým chýba racionálny podklad, a ktoré môžu spôsobiť veľké problémy v ekonomike, v celej spoločnosti, a tým aj väčšie škody než samotná klimatická zmena a otepľovanie¹⁷⁵.

Riešenie

Na úrovni EÚ budeme presadzovať stanovovanie klimatických cieľov založených na pravdivých dátach a ich odborných analýzach. Postoj SaS ku klimatickej zmene a k opatreniam na zmierňovanie oteplenia je racionálny. Rozhodne klimatickú zmenu nespochybňujeme, ale ani nepanikárime.

158. Výber najefektívnejších riešení

Pri opatreniach na zníženie emisií skleníkových plynov sú často uprednostňované riešenia, ktoré sú neefektívne a drahé. Príkladom z minulosti je uprednostňované biopalivo z repky olejnej¹⁷⁶, či dotácie do spaľovania biomasy¹⁷⁷. Súčasným príkladom je plánovaný zákaz predaja nových automobilov so spaľovacími motormi po roku 2035 v EÚ¹⁷⁸. Existujú pritom oveľa lacnejšie cesty na potrebné zníženie emisií, na odstránenie jednej tony CO₂eq¹⁷⁹.

Riešenie

Budeme podporovať a na úrovni EÚ presadzovať, aby sa pri riešení klimatickej zmeny vybrali najefektívnejšie riešenia. Budeme trvať na tom, aby pri jednotlivých opatreniach bola prepočítavaná cena za jednu tonu CO₂eq zachytenú alebo odstránenú, či neemitovanú (nevypustenú) do atmosféry a aby boli uprednostňované tie najlacnejšie.

159. Princíp "znečisťovateľ platí"

---

¹⁷⁵ [IEP analýza Fit for 55, 2022](#)

¹⁷⁶ <https://euractiv.sk/section/poda/news/vedci-vyzyvaju-eu-vyhodnotit-vplyv-biopaliv-na-vyuzivanie-pody-017949/>

¹⁷⁷ <https://euractiv.sk/section/klima/news/staty-unie-si-vylepsuju-statistiky-obnovitelnych-zdrojov-spalovanim-dreva/>

¹⁷⁸ <https://www.economist.com/finance-and-economics/2021/02/22/what-is-the-cheapest-way-to-cut-carbon>

¹⁷⁹ CO₂ eq je metrická tona oxidu uhličitého (CO₂) alebo také množstvo akéhokoľvek iného skleníkového plynu, (Oxid uhličitý (CO₂), Metán (CH₄), Oxid dusný (N₂O), Fluórované uhľovodíky (HFC), Plnofluórované uhľovodíky (PFC), Fluorid sírový (SF₆)), ktoré má ekvivalentný potenciál globálneho otepľovania.

Podľa viacerých štúdií¹⁸⁰, ale aj podľa 28 nositeľov Nobelovej ceny za ekonómiu¹⁸¹, medzi najefektívnejšie spôsoby znižovania emisií skleníkových plynov patria politiky oceňujúce uhlík, teda také, kde znečisťovateľ platí za každú jednotku vypusteného uhlíka. Takýto typ politiky sa v Európskej únii uplatňuje posledných 15 rokov napríklad cez systém emisných povoleniek (ETS). Avšak v posledných rokoch sa Európska únia vydáva skôr inou cestou - pokúša sa definovať, ktoré hospodárske činnosti sú „zelené“, a presunúť do nich kapitál. Štúdia OECD však takéto typy politik vyhodnotila ako neefektívne.

Riešenie

Budeme podporovať a na úrovni EÚ presadzovať, aby sa ťažisko klimateckej politiky presúvalo od centrálne plánovaných riešení k trhovým.

Budeme podporovať a na úrovni EÚ presadzovať princíp takzvanej technologickej neutrality, teda právo členských štátov zvoliť si vlastný energetický mix. Uplatnenie tohto princípu umožňuje zaradiť do nízkouhlíkových technológií napríklad zemný plyn a jadro za podmienky, že im tieto zdroje pomôžu dosiahnuť klimatecké ciele do roku 2050.

160. Zdaňovanie motorových vozidiel podľa ekologických dopadov

Súčasný daňový nastavenie nemotivuje k obstarávaniu ekologickejších vozidiel.

Riešenie

Nastavíme daň z motorových vozidiel prioritne podľa emisií CO₂eq a nie podľa výkonu motora.¹⁸²

Podporou ekologickej dopravy získame zlepšenie kvality ovzdušia, ale zníži sa aj emisné zaťaženie z dopravy, ktoré ohrozuje klímu.

CHRÁNENÉ ÚZEMIA

161. Dokončenie zonácie národných parkov

Doteraz nebola dokončená zonácia národných parkov podľa zákona o ochrane prírody a krajiny. To znamená, že pre väčšinu národných parkov nie sú stanovené jasné pravidlá obhospodarovania, aké činnosti sú tam povolené, odporúčané a zakázané.¹⁸³

Riešenie

Dokončíme zonáciu národných parkov tak, aby najprísnejšie zóny boli prioritne na štátnych pozemkoch. Zjednodušíme spôsob vyplácania kompenzácií tak, že v 5. stupni budú

---

¹⁸⁰ [napríklad OECD: Effective carbon prices, 2014](#)

¹⁸¹ <https://council.org/economists-statement/>

¹⁸² Informácie o technických parametroch vozidla budú verejné a bezplatne dostupné.

¹⁸³ Tým sú sťažené podmienky na uplatňovanie kompenzácií pre vlastníkov pozemkov.

automaticky pravidelne vyplácané. Zapojíme súkromných vlastníkov do starostlivosti o chránené územia tak, že budú podporení za splnenie stanovených cieľov ochrany prírody¹⁸⁴.

162. Uvoľnenie obmedzení pohybu

Súčasný zákon obmedzuje pohyb v chránených územiach od 3. stupňa ochrany prírody. Aktuálne nastavená legislatíva v ochrane prírody je veľmi obmedzujúca pre vlastníkov aj turistov.

Riešenie

Umožníme voľný pohyb osôb vo všetkých chránených územiach okrem území s 5. stupňom ochrany. Zároveň v zákone zrušíme možnosť udeľovania výnimiek v 5. stupni ochrany prírody.

ENVIRONMENTÁLNE ZÁŤAŽE

163. Prioritizácia odstraňovania záťaží podľa ich škodlivosti

Environmentálne záťaže sú odstraňované veľmi pomaly.¹⁸⁵

Boj s envirozáťažami nezvláda Slovensko po finančnej ani systémovej či manažérskej stránke. Pri sanácii environmentálnych záťaží¹⁸⁶ nie sú vyberané a prioritizované záťaže, ktoré najviac ohrozujú obyvateľstvo. Nie sú známe kritériá výberu, na základe ktorých bolo vyberané, ktoré projekty sa budú realizovať.¹⁸⁷

Riešenie

Budeme prioritizovať projekty sanácií environmentálnych záťaží s najväčším negatívnym vplyvom na zdravie ľudí.

Budeme presadzovať, aby sa pri sanáciách a výbere najlepších riešení zapojil súkromný sektor, typ sanácie a projekty budeme vyberať v súťaži o čo najlacnejšie riešenia, so zohľadnením stupňa rizika. Opatrenia budú realizované na základe princípu najvyššej hodnoty za peniaze.

164. Revitalizácia brownfieldov

---

¹⁸⁴ Podľa Revízie výdavkov na životné prostredie zmluvná starostlivosť zapájajúca vlastníkov pozemkov pomáha zlepšovať stav území relatívne efektívne.

¹⁸⁵ Kontrolóri Najvyššieho kontrolného úradu (NKÚ) SR zistili, že podiel sanovaných lokalít k celkovo 328 evidovaným envirozáťažiam sa v rokoch 2016 až 2021 zvýšil ani nie o jedno percento.

https://www.nku.gov.sk/aktuality/-/asset_publisher/9A3u/content/slovensko-na-odstranovanie-envirozatazi-ktore-ohrozuju-ludi-aj-prirodu-potrebuje-miliardu-eur

¹⁸⁶ Environmentálna záťaž je znečistenie územia spôsobené činnosťou človeka, ktoré predstavuje závažné riziko pre ľudské zdravie alebo horninové prostredie, podzemnú vodu a pôdu. Environmentálne záťaže vznikli najčastejšie pred rokom 1989. V roku 2021 bolo v informačnom systéme evidovaných 1793 lokalít, z čoho potvrdených environmentálnych záťaží bolo 323.

¹⁸⁷ ÚHP: Revízia výdavkov na životné prostredie, 2017

Brownfieldy¹⁸⁸ znehodnocujú verejný priestor a zaťažujú životné prostredie. Sú to napríklad opustené územia priemyselnej výroby, bývalé poľnohospodárske areály, ťažobné areály, vojenské objekty a zariadenia, opustené územia športu a rekreácie, cestovného ruchu. Opustené areály oprávnene u ľudí vyvolávajú negatívne emócie a obavy nielen o svoj život, ale aj z rizík uskladňovania nebezpečného odpadu, požiarov a pohybu nežiaducich osôb. Závažnými prekážkami ich využívania sú environmentálne záťaž i nedoriešené vlastnícke práva.

Riešenie

Odstránime bariéry, ktoré bránia efektívnemu sanovaniu brownfieldov. Príkladmi sú rozdrobenosť pozemkov, nejasné vlastnícke vzťahy, či prílišná regulácia pamiatkového úradu¹⁸⁹, čím umožníme rýchlejšiu revitalizáciu týchto areálov.

OCHRANA VODY

165. Zvýšenie podielu čistených odpadových vôd

Odpadové vody predstavujú významné riziko pre kvalitu vôd. Fekálne znečistenie je jedným z najbežnejších znečistení našich vôd.¹⁹⁰

Takmer tretina obyvateľstva stále nie je pripojená k verejnej kanalizácii, čo je výrazne viac ako napríklad v Českej republike alebo ostatných krajinách OECD.¹⁹¹

Okrem kanalizačnej siete je problémom aj nedostatočná kapacita čistiarní odpadových vôd.¹⁹²

Riešenie

Vytvoríme centrálny projekt na dobudovanie kanalizácie tam, kde je to efektívne. Tým sa zabezpečí dobudovanie aj v malých obciach¹⁹³ aj v oblastiach, ktoré mali doteraz obmedzené možnosti uchádzať sa o finančný príspevok z fondov EÚ.¹⁹⁴ Prioritou budú chránené vodohospodárske oblasti či územia s rozsiahlym znečistením.

Rozšírime čistenie a odvádzanie komunálnych odpadových vôd v oblastiach s nedostatočnými kapacitami čistiarní odpadových vôd.

166. Odstránenie ekologických bariér na vodných tokoch

---

¹⁸⁸ Brownfield je degradované územie definované ako nevyužívaná, zchátraná či ekologicky postihnutá nehnuteľnosť, ktorá stratila svoje pôvodné využitie.

¹⁸⁹ [Analýza prekážok v zhodnocovaní nevyužívaných a zanedbaných území v intraviláne miest a návrh podporných opatrení](#)

¹⁹⁰ ÚHP: Revízia výdavkov na životné prostredie, 2017

¹⁹¹ <https://www.enviroportal.sk/envidat/1383/napojenie-obyvateľstva-na-verejnu-kanalizáciu>

¹⁹² Plán rozvoja verejných vodovodov a verejných kanalizácií pre územie SR na roky 2021 - 2027

¹⁹³ Obce pod 2000 obyvateľov

¹⁹⁴ Napr. Bratislavský kraj, ktorý má obmedzený prístup k eurofondom.

Niektoré malé vodné elektrárne tvoria neprekonateľnú bariéru pre život v rieke. Štát nemá o tom dostatočný prehľad, pretože malé vodné elektrárne neprešli posúdením environmentálnych vplyvov.

Riešenie

Vykonáme audit existujúcich malých vodných elektrární s cieľom overiť ich ekologické dopady. Zistené bariéry budú postupne spriechodnené.

Pri výstavbe nových malých vodných elektrární budeme uplatňovať princíp zachovania priechodnosti vodných tokov s cieľom zabránenia vzniku prekážok pre život v rieke.

OCHRANA PRED POVODŇAMI

167. Informácie o rizikách povodní a ich lepšie využívanie

Slovensko nemá dostatočné informácie, potrebné pre manažovanie rizík povodní. Mapy povodňového ohrozenia a mapy povodňových rizík nie sú aktualizované. Takisto nemáme dostatočné údaje o príčinách minulých povodní.¹⁹⁵ Ľudia žijúci v ohrozených oblastiach tak nie sú dostatočne oboznámení s rizikom povodne a záplavy ich majetku.

Povodňové riziká sa nezohľadňujú pri územnom plánovaní.

Riešenie

Zlepšíme informácie o príčinách a rizikách povodní tým, že:

- a) aktualizujeme mapy povodňového ohrozenia,
- b) každá povodňová správa bude musieť obsahovať podrobnú analýzu príčiny povodne a bude sa sústrediť na konkrétne odstrániteľné príčiny,
- c) rozšírime štátnu meteorologickú a hydrologickú sieť o ďalšie stanice.

Lepšie voľne dostupné aktualizované dáta umožnia efektívnejšie plánovanie cielej protipovodňovej ochrany.

Protipovodňové mapy sa stanú záväznými pre územné plánovanie. Tým sa dosiahne, že nevhodná výstavba a nevhodné aktivity nebudú v záplavovom území povoľované. Stavebná činnosť by nemala viesť k zvýšeniu povodňového rizika.

OCHRANA OVZDUŠIA

168. Presné informácie o kvalite ovzdušia

---

¹⁹⁵ ÚHP: Revízia výdavkov na životné prostredie, 2017

Slovensko v európskom porovnaní vykazuje vysoké hodnoty prachových častíc PM₁₀ a PM_{2,5}. V rámci EÚ sme krajinou s tretím najvyšším podielom obyvateľstva vystaveného nadmerným koncentráciám PM_{2,5}.¹⁹⁶ Prachové častice majú zásadný vplyv na zdravie človeka.

Napriek tomu má verejnosť na Slovensku stále obmedzené informácie o aktuálnej kvalite ovzdušia v jednotlivých lokalitách, keďže na Slovensku je stále nedostatočne vybudovaná monitorovacia sieť.^{197,198}

Presné informácie o znečistení ovzdušia sú dôležité, lebo slúžia ako spúšťač opatrení na zníženie znečistenia.¹⁹⁹

Riešenie

Rozšírime monitorovaciu sieť kvality ovzdušia, a tým zlepšime kvalitu a rozsah pravidelných informácií o kvalite ovzdušia pre celé Slovensko. Nové stanice na odber vzoriek umiestnime v miestach, kde sa vyskytujú najvyššie koncentrácie (so stanicami zameranými na dopravu a na priemysel).²⁰⁰

169. Dopady znečistenia na zdravie na Slovensku

Znečisťujúce látky vo vzduchu aj vo vode predstavujú skutočné „časované bomby“ pre zdravie ľudí a životné prostredie. Ohrozené sú všetky skupiny obyvateľstva, no predovšetkým zraniteľné skupiny (tehotné ženy, deti, starí ľudia, dlhodobo chorí).

Napriek tomu na Slovensku nie je v súčasnosti zavedený žiadny program na realizáciu ľudského biomonitoringu okrem špeciálnej štúdie v roku 2007 ohľadom PCB látok.²⁰¹

Sledovanie účinkov znečisťujúcich látok, ktoré majú schopnosť zostávať v prostredí, je dôležité pre zdravie ľudí.²⁰²

Riešenie

Zistíme presnejšie informácie o dopade znečistenia životného prostredia v slovenských regiónoch na zdravie pomocou ľudského biomonitoringu.

Ten zistí, do akej miery sú ľudia vystavení chemickým látkam pochádzajúcich zo životného prostredia. Ľudský biomonitoring bude zaradený medzi monitoringy kvality životného prostredia a environmentálneho zdravia.

---

¹⁹⁶ ÚHP: Revízia výdavkov na životné prostredie, 2017

¹⁹⁷ <https://dnesdycham.populair.sk/>

¹⁹⁸ <https://bratislava.sme.sk/c/22269018/vysledky-merani-kvality-ovzdušia-v-bratislave-su-alarmujuce-upozornuju-aktivisti.html>

¹⁹⁹ [Európsky dvor auditorov: Osobitná správa: Znečisťovanie ovzdušia: naše zdravie stále nemá dostatočnú ochranu, 2018](#)

²⁰⁰ Podľa správy Európskeho dvora auditorov môže byť pre členské štáty dodržiavanie smernice jednoduchšie, ak je nízky počet staníc zameraných na dopravu alebo priemysel. Na území ostravskej zóny kvality ovzdušia sa nachádzajú veľké priemyselné zariadenia, ale iba jedna zo 16 monitorovacích staníc je „priemyselná“. Podobná situácia existuje v Krakove, v ktorom iba jedna zo šiestich monitorovacích staníc mesta je „priemyselná“. Sofia nemá nijaké „priemyselné monitorovacie stanice“, hoci sa na jej území nachádzajú elektrárne a ďalšie priemyselné zariadenia.

²⁰¹ [PCB v regióne Zemplína](#)

²⁰² [Monitoring POPs v SR](#)

ODPADY

170. Zvýšená kontrola nakladania s odpadmi

Niektoré predpisy v oblasti odpadového hospodárstva sú systematicky porušované. Preto by mali byť štátom dostatočne a pravidelne kontrolované. Ministerstvo životného prostredia si však plní kontrolnú funkciu nedostatočne.²⁰³

Riešenie

Posilníme kontrolné mechanizmy v oblasti odpadov. Zabezpečíme kontrolu hospodárenia a plnenia si zákonných povinností organizácií zodpovednosti výrobcov zo strany Slovenskej inšpekcie životného prostredia tak, aby sa trhu zúčastňovali iba subjekty, ktoré konajú v súlade so zákonom.

171. Presné informácie o odpadoch

Nemáme dostatočne presné štatistiky nakladania s odpadom. Informačný systém odpadového hospodárstva²⁰⁴ stále nie je dokončený. Pre podnikateľov je podávanie hlásení administratívne náročné.

Riešenie

Urýchlene dokončíme Informačný systém odpadového hospodárstva. Tak sa sprehľadnia toky odpadov v SR a podnikateľským subjektom sa uľahčí administratívne zaťaženie. Informačný systém je dôležitým nástrojom pre možnosť overenia nahlasovaných údajov a efektívnejšiu kontrolu s nakladaním s odpadmi.

172. Efektívne zhodnotenie bioodpadu

Slovensko má nedostatočné kapacity na energetické zhodnotenie biologicky rozložiteľného kuchynského odpadu.²⁰⁵ Obce majú problém s umiestňovaním kuchynského odpadu, čo zvyšuje občanom poplatky za komunálny odpad.

Riešenie

Z verejných zdrojov²⁰⁶ poskytneme prostriedky na technologické modernizácie existujúcej siete bioplynových staníc, biologicky rozložiteľného kuchynského odpadu a kompostární.

---

²⁰³ NKÚ: Efektívnosť a účinnosť triedeného zberu komunálneho odpadu, 2018

²⁰⁴ [ISOH](#)

²⁰⁵ <https://www.odpady-portal.sk/Dokument/106609/samospravam-chybaju-zariadenia-na-spracovanie-bioodpadu.aspx>

²⁰⁶ Z EÚ fondov a z Environmentálneho fondu

173. Triedený zber textilu

Na Slovensku sa spracuje asi iba 10 % textilného odpadu. Nielen opotrebované oblečenie, ale aj nové oblečenie, ktoré sa nepredá, končí na skládkach.²⁰⁷ Textilný odpad nie je samostatne evidovaný, ale je zahrnutý do zmiešaného komunálneho odpadu.

Riešenie

Vybudujeme efektívny systém triedeného zberu textilu. Do legislatívy zavedieme rozšírenú zodpovednosť výrobcov pre textil na princípe ekomodulácie²⁰⁸.

Spustíme informačnú a osvetovú kampaň o textile a predchádzaní vzniku textilného odpadu. Predajcom umožníme bezodplatné darovanie nepredaného textilu.

---

²⁰⁷ <https://www.minzp.sk/odpady/textil/>

²⁰⁸ Ekomodulácia je založená na princípe znečisťovateľ platí. Ten, kto uvádza na trh výrobok, ktorý viac znečisťuje životné prostredie, bude do systému platíť viac.